

Antysemickie incydenty w roku 2024

zglosantysemityzm.pl

Antysemickie incydenty w roku 2024.
Badanie doświadczenia społeczności żydowskiej.

www.zglosantysemityzm.pl

Kraków 2025

SPIS TREŚCI

- 1. Wstęp**
- 2. Metodologia**
- 3. Zestawienie incydentów antysemickie zgłoszonych w roku 2024**
- 4. Wizualizacja skali i dynamiki incydentów antysemickich**
- 5. Przykłady incydentów o podłożu antysemickim**
- 6. Szczególne narażenie kobiet identyfikowanych jako Żydówki**
- 7. Współczesny negacjonizm Holocaustu jako broń w debacie politycznej**
- 8. Od polityki globalnej do przemocy symbolicznej: analiza eskalacji incydentów**
- 9. Wybory prezydenckie**
- 10. Podsumowanie**
- 11. Opis organizacji**
- 12. Działania Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent**
- 13. Opis projektu**
- 14. Biogramy**
- 15. Bibliografia**
- 16. Spis wykresów**
- 17. Spis tabel**
- 18. Spis rycin**

RAPORT OPRACOWAŁA: Anna Zielińska

ANALIZA MERYTORYCZNA: Anna Zielińska

KONSULTACJE MERYTORYCZNE: Joanna Grabarczyk-Anders, Piotr Kwapisiewicz,
Anna Chipczyńska

KONSULTACJE PRAWNE: adw. Szymon Filek, adw. Tomasz Plaszczyk

REDAKCJA MERYTORYCZNA: Anna Makówka-Kwapisiewicz

KOREKTA: Dominik Wódz

Publikacja powstała w ramach projektu „Kompleksowa strategia przeciwdziałania antysemickiej mowie nienawiści w przestrzeni publicznej”, finansowanego ze środków Fundacji „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” (EVZ), realizowanego przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent.

Niniejsza publikacja nie prezentuje stanowiska, opinii Fundacji „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” (EVZ).

Bezpłatna publikacja, nie na sprzedaż. Publikacja na licencji CC BY-SA 4.0 PL

Ostrzeżenie:

W tym raporcie znajdują się treści, które mogą być uznane za brutalne i niecenzuralne. Zalecamy ostrożne przeglądanie materiałów przez osoby wrażliwe lub młodsze. Zachęcamy do przeglądania z rozwagą. Naszym celem nie jest obrażanie, lecz działania edukacyjne i dostarczenie informacji.

WYDAWCA:

Żydowskie Stowarzyszenie Czulent
ul. św. Sebastiana 36/1,
31-051 Kraków
www.czulent.pl

Wydanie I
Kraków 2025
ISBN: 978-83-972977-3-9

Przyłącz się do nas

w przeciwdziałaniu antysemityzmowi.

Wesprzyj naszą organizację,

dokonując wpłaty na rzecz stowarzyszenia.

Żydowskie Stowarzyszenie Czulent
ul. św. Sebastiana 36/1, 31-051 Kraków
NIP: 6762300850

Konto bankowe:

42 1600 1462 1880 9351 6000 0001

1. Wstęp

Rok 2024 był kolejnym okresem, w którym zjawisko antysemityzmu w Polsce nie tylko utrzymało swoją obecność w przestrzeni publicznej, lecz także przybrało na sile w szczególności w kontekście wydarzeń międzynarodowych. Dane zebrane przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent ukazują kompleksowy obraz współczesnych form nienawiści wobec społeczności żydowskiej, których charakter, skala i sposób rozpowszechniania wymagają zarówno diagnozy, jak i zdecydowanej odpowiedzi instytucjonalnej.

Analiza przeprowadzona w ramach monitoringu i systemu zgłoszeń pokazuje, że zdecydowana większość incydentów wpisuje się w kategorię **zachowania naruszającego** – obejmującą znieważanie, pogardliwe komentarze, szyderstwo oraz inne formy upokarzania. Równolegle odnotowano **akty wandalizmu i niszczenia mienia**, wskazujące na trwałość klasycznych przejawów antysemityzmu w fizycznej przestrzeni publicznej.

Wśród typów zdarzeń dominowała jednoznacznie **mowa nienawiści**, występująca zarówno samodzielnie, jak i w powiązaniu ze **stereotypami o charakterze antysemickim oraz negacjonizmem Holokaustu**. Internet – zwłaszcza media społecznościowe – stał się głównym kanałem dystrybucji treści nienawistnych, często opartych na fałszywych narracjach historycznych i mitach.

Niniejszy raport zawiera dane o przestępstwach z nienawiści, incydentach na tle antysemickim i mowie nienawiści motywowanej antysemityzmem, zgłoszonych Żydowskiemu Stowarzyszeniu Czulent w 2024 roku za pomocą platformy www.zglosantysemityzm.pl, a także dane pochodzące z wewnętrznego monitoringu internetu prowadzonego przez organizację. Monitoring ten był prowadzony przez ekspertów stowarzyszenia, a także przy wykorzystaniu narzędzi do social listeningu, wykorzystujących AI. Zidentyfikowane treści potencjalnie o charakterze nienawistnym,

w tym np. komentarze na platformach społecznościowych, były poddane indywidualnej ocenie przez przeszkolonych członków i członkinie zespołu. Przeanalizowane treści polskojęzyczne w internecie – z uwzględnieniem serwisów społecznościowych – miały charakter publiczny.

Niniejszy raport nie przedstawia pełnej liczby incydentów antysemickich w Polsce. W związku z obserwowanym od lat i wielokrotnie podnoszonym m.in. przez Rzecznika Praw Obywatelskich zjawiskiem tzw. underreportingu¹ rzeczywista skala problemu pozostaje częściowo niewidoczna. To nie tylko wyzwanie, z którym mierzy się Policja, lecz także my jako organizacja wspierająca osoby doświadczające dyskryminacji i/lub przestępstw z nienawiści dostrzegamy w swojej codziennej pracy. Mimo tych ograniczeń dzięki systemowi opartemu na współpracy z organizacjami społeczności żydowskiej oraz monitoringu internetu, a także dzięki przyjętej metodologii bazującej na podwójnej weryfikacji zgłoszeń, możemy identyfikować kluczowe trendy antysemityzmu w Polsce oraz zagrożenia, z którymi mierzą się członkowie społeczności żydowskiej.

Raport stanowi **unikatową analizę, w której centralnym elementem jest uwzględnienie potrzeb osób pokrzywdzonych** (*the attendance to the needs of victims is at the centre*). Opiera się na analizie danych jakościowych i ilościowych oraz uwzględnia aspekty prawne i kwalifikacje karnoprawne. Jego głównym celem jest ukazanie społecznych mechanizmów i form współczesnego antysemityzmu w Polsce, a także wskazanie obszarów wymagających kroków przeciwdziałających temu zjawisku.

Jest to już drugi raport roczny, w którym oprócz informacji na temat wyników badań i statystyk publikujemy **rozdziały tematyczne**. Są one poświęcone trendom online, które zaobserwowaliśmy w tym roku jako rosnące, są nimi **intersekcyjne ataki seksistowskie** na kobiety identyfikowane jako Żydówki oraz **zaprzeczanie i zniekształcanie prawdy historycznej o Holokauście**, a także **korelacjom** występowania incydentów antysemickich **z wydarzeniami w kraju i na świecie**, oraz rozdział poświęcony **wyborom prezydenckim**.

2. Metodologia

Ogólne założenia

W 2024 roku przeanalizowano **1598** zgłoszeń incydentów o charakterze antysemickim. Spośród nich **105** nie przeszło weryfikacji¹, w wyniku czego do niniejszego raportu końcowego zakwalifikowano **1493** potwierdzone przypadki.

Dane zostały pozyskane dzięki **zaangażowaniu społeczności żydowskiej w Polsce**, zgłoszeniom nadesłanym za pośrednictwem platformy www.zglosantysemityzm.pl, a także dzięki **monitoringowi internetu**, prowadzonemu przez zespół analityków i analityczek. W procesie analizy wykorzystano również **profesjonalne narzędzie do monitoringu treści online – SentiOne**², a równolegle analitycy prowadzili samodzielne działania dotyczące wyszukiwania i weryfikacji treści, w tym materiałów graficznych oraz wideo pochodzących z otwartych źródeł.

Monitoring objął **publicznie dostępne źródła internetowe**, w tym: strony internetowe, media społecznościowe, serwisy informacyjne, blogi i fora dyskusyjne. Uwzględniono wszelkie formy wypowiedzi, takie jak: komentarze, wpisy, grafiki, nagrania wideo oraz inne materiały publikowane przez użytkowników internetu.

1 Proces weryfikacji incydentów jest przeprowadzany zgodnie z przyjętą metodologią Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent, szczegółowo opisaną w niniejszym raporcie. W związku z tym część zgłoszeń nie została zakwalifikowana jako incydenty antysemickie ze względu na niespełnienie określonych kryteriów analitycznych.

2 SentiOne to nowoczesna platforma do monitoringu internetu i mediów społecznościowych, która umożliwia analizę opinii, trendów i nastrojów online. Dzięki zaawansowanym algorytmom sztucznej inteligencji i przetwarzania języka naturalnego (NLP) SentiOne pozwala na śledzenie wzmianek o produktach czy tematach, szybkie wykrywanie kryzysów wizerunkowych oraz analizę sentymentu użytkowników.

Do klasyfikacji i opisu zdarzeń zastosowano **kategorie zaczerpnięte z metodologii brytyjskiej organizacji Community Security Trust (CST)**³, które zostały **zaadaptowane do kontekstu polskiego** przez ekspertów i ekspertki Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent we współpracy z niemiecką organizacją **Research and Information Centre for Antisemitism (RIAS Berlin)**⁴. Wykorzystanie spójnej i ujednoliconej metodologii umożliwia nie tylko dokładniejsze śledzenie trendów w Polsce, lecz także porównywanie danych na poziomie europejskim.

Raport obejmuje wyłącznie **incydenty, do których doszło w 2024 roku**. Zgłoszenia zostały zweryfikowane przez zespół projektu⁵ we współpracy ze zgłaszającymi, a następnie **zarejestrowane i sklasyfikowane** zgodnie z ustalonymi kategoriami. Dzięki temu było możliwe przedstawienie przekrojowej analizy form, zasięgu i charakteru współczesnego antysemityzmu w Polsce.

W treści raportu znajdują się **cytaty pochodzące z materiałów dostępnych publicznie**. Zachowano ich oryginalną pisownię, przy czym niektóre fragmenty zostały ocenzurowane w celu ochrony danych osobowych lub w przypadku użycia wulgaryzmów.

Metodologia klasyfikacji incydentów antysemickich

Podstawowym kryterium rejestracji incydentów antysemickich w 2024 roku była obecność **antysemickich stereotypów, przesądów i uprzedzeń**, które stanowiły istotny element charakterystyki zdarzenia. Analiza treści poszczególnych przypadków opiera się na operacyjnej definicji antysemityzmu przyjętej przez Międzynarodowy Sojusz na rzecz Pamięci o Holokauście (IHRA)⁶. Definicja ta umożliwia spójną i merytoryczną klasyfikację zjawisk noszących znamiona uprzedzeń wobec osób identyfikowanych jako Żydzi. Proces weryfikacji każdego incydentu obejmuje analizę merytoryczną prowadzoną przez ekspercki zespół badawczy, który w oparciu o spójną metodologię ocenia kontekst, język i intencję sprawcy. W niejednoznacznych przypadkach jest wykorzystywana kon-

3 Więcej na: <https://cst.org.uk/> (dostęp: 9.05.2025).

4 Więcej na: <https://www.report-antisemitism.de/en/bundesverband-rias/> (dostęp: 9.05.2025).

5 Informacje o zespole znajdują się w rozdziale „Biogramy”.

6 Definicja przyjęta przez Polskę w 2016 roku ramach członkostwa w Międzynarodowym Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście (International Holocaust Remembrance Alliance – IHRA), <https://holocaustremembrance.com/resources/robocza-definicja-antysemityzmu-przyjeta-przez-miedzynarodowy-sojusz-na-rzecz-pamieci-o-holokaucie> (dostęp: 9.05.2025).

sultacja zespołowa oraz odniesienie do standardów międzynarodowych, takich jak wytyczne Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), Agencji Praw Podstawowych UE (FRA) czy Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI). W ramach procesu weryfikacji uwagę poświęcamy także incydom, w których negatywne narracje dotyczące Izraela mogą wynikać z uprzedzeń antysemickich. W takich przypadkach posługujemy się testem 3D Natana Szaranskiego⁷, który pomaga odróżnić uzasadnioną krytykę polityki izraelskiego rządu od antysemityzmu ukrytego pod pozorem tej krytyki – przez demonizację, delegitymizację i stosowanie podwójnych standardów wobec Izraela.

Dla celów analitycznych incydenty zostały sklasyfikowane według rodzaju zdarzenia, miejsca wystąpienia, formy wyrazu oraz statusu i przynależności społecznej osób pokrzywdzonych. Szczególną kategorię stanowią incydenty mające miejsce w przestrzeni cyfrowej, które zostały wyodrębnione ze względu na ich skalę, specyfikę językową oraz trudności w identyfikacji sprawców.

Podstawę prawną kwalifikacji incydentów stanowią przepisy polskiego **Kodeksu karnego**, w szczególności:

- **Art. 256 k.k.** – zakazujący propagowania ustrojów totalitarnych i nawiązywania do nienawiści z powodu przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej lub bezwyznaniowości,
- **Art. 257 k.k.** – penalizujący publiczne znieważanie osób oraz naruszanie ich nietykalności cielesnej z tych samych powodów.

Elementem decydującym o uznaniu zdarzenia za przestępstwo motywowane uprzedzeniem jest **motywacja sprawcy**, wynikająca z rzeczywistej lub domniemanej przynależności ofiary do określonej grupy.

Incydenty były zgłaszane przez osoby poszkodowane, jednak część z nich została zidentyfikowana niezależnie – w ramach monitoringu przestrzeni cyfrowej i mediów. Ze względu na niskie zaufanie społeczne oraz stygmatyzację **rzeczywista skala zjawiska jest większa niż liczba zarejestrowanych przypadków**.

⁷ Test 3D antysemityzmu to zestaw kryteriów, sformułowany przez izraelskiego polityka Natana Szaranskiego, by odróżnić krytykę Izraela od tej wynikającej z antysemityzmu. Trzy „D” oznaczają delegitymizację, demonizację i podwójne standardy (ang. delegitimization, demonization, and double standards), z których każdy według testu wskazuje na antysemityzm.

Rodzaj zdarzeń

Według poniższych kategorii systematyzowane i analizowane są również incydenty antysemickie, które nie są uznawane za karalne w rozumieniu prawa polskiego.

Wyróżniamy sześć typów incydentów w zależności od rodzaju i powagi zdarzenia: **przemoc fizyczną, atak, zniszczenie mienia, groźba, zachowanie znieważające**.

Przemoc fizyczną definiujemy jako fizyczny atak lub napaść, których skutkiem może być utrata życia lub poważne uszkodzenie ciała. **Atak** to fizyczna napaść, ale w sposób niezagrażający życiu lub nieskutkujący poważnymi obrażeniami ciała. W tej kategorii mieści się również sama próba ataku fizycznego. Przez **zniszczenie mienia** rozumie się celowe uszkodzenie lub malowanie mienia żydowskiego, w tym przy użyciu antysemickich symboli, oraz oklejanie plakatami lub naklejkami. Obejmuje to również graffiti, uszkodzenia tablic pamiątkowych i fizycznych miejsc pamięci⁸, a także instytucji żydowskich lub uznawanych za żydowskie. **Groźba** jest definiowana jako każda wyraźna pisemna lub słowna wypowiedź zawierająca użycie przemocy, skierowana bezpośrednio do osoby lub instytucji. Za **zachowanie znieważające** uznaje się wszelkie antysemickie wypowiedzi wobec osób lub instytucji żydowskich lub izraelskich⁹, a także antysemickie obelgi lub komentarze wobec innych osób i instytucji o podłożu antysemickim. Dotyczy to również antysemickich wypowiedzi wygłaszanych lub rozpowszechnianych w internecie. Wreszcie korespondencja o charakterze antysemickim skierowana do większego kręgu osób, określana jako **propaganda masowa** – zazwyczaj przybiera ona formę masowego mailingu.

Rejestrujemy także zgromadzenia, na których pojawiają się treści mające charakter antysemicki. To obejmuje obserwację ich przebiegu i analizy kontekstowe. W przypadku wykrycia treści antysemickich w przemówieniach, hasłach, w tym na niesionych transparentach lub w wezwaniach

8 Miejsca pamięci to obszary fizyczne lub symboliczne, które odgrywają istotną rolę w kształtowaniu zbiorowej pamięci i tożsamości. Obejmują one wytwory kultury, które mają wpływ na indywidualne i zbiorowe rozumienie przeszłości oraz budowanie tożsamości jednostki i grupy.

9 Instytucje żydowskie w diasporze odnoszą się do różnorodnych organizacji, społeczności religijnych, kulturalnych, społecznych czy edukacyjnych, skupiających żydowskich mieszkańców danych krajów, zazwyczaj innych niż Izrael. Mogą to być synagogi, centra kulturalne, szkoły, organizacje charytatywne czy instytucje badawcze związane z kulturą, historią lub religią żydowską, które działają poza granicami Izraela. Z kolei instytucje izraelskie w diasporze to te, które reprezentują interesy państwa Izrael poza jego granicami. Obejmują one ambasady, konsulaty, organizacje kulturalne, instytucje edukacyjne czy fundacje charytatywne, które działają na rzecz promocji kultury, historii oraz polityki Izraela w krajach, w których znajdują się diaspory żydowskie.

– całe zgromadzenie jest rejestrowane jako przypadek zachowania znieważającego. Jeśli podczas takiego spotkania lub na jego obrzeżach dochodzi do antysemickich ataków lub gróźb, są one rejestrowane jako odrębne incydenty antysemickie.

Adresaci incydentów o charakterze antysemickim

W naszej metodologii jako cele antysemickich incydentów wyróżniamy **osoby i instytucje**. Zgodnie ze stosowaną przez nas operacyjną definicją antysemityzmu IHRA, opisaną w kolejnym podrozdziale, antysemityzm może dotyczyć oprócz Żydów również osoby, które są postrzegane jako Żydzi. Incydent antysemicki może dotyczyć kilku osób jednocześnie. W raporcie dokładnie odnotowujemy liczbę osób dotkniętych incydem.

Istnieją jednak zdarzenia, którym nie przypisujemy żadnych bezpośrednich ofiar – są to sytuacje, które dotyczą szerszego grona bliżej niezidentyfikowanych odbiorców – jak np. antysemickie graffiti, wlepki, plakaty w przestrzeni publicznej czy spotkania o antysemickim charakterze, a także mowa nienawiści obecna na ogólnodostępnych stronach internetowych, skierowana do całej społeczności.

Formy antysemityzmu

Pod względem treści wyróżniamy pięć form antysemityzmu.

1. **W paradygmacie antysemickiej percepcji odmienności** Żydzi są opisywani jako obcy lub jako nienależący do danego społeczeństwa większościowego, kręgu kulturowego.
2. **Antyjudaizm** (antysemityzm tradycyjny) – niechęć do Żydów uzasadniana uprzedzeniami i stereotypami religijnymi, np. bogobójstwem, obarczanie Żydów odpowiedzialnością za śmierć Jezusa.
3. **Antysemityzm współczesny** (antysemityzm nowoczesny) – nawiązujący do stereotypu „duszy grupowej”, mający na uwadze rzekomy wszechświatowy spisek i wpływ żydowski (na finanse, gospodarkę, media, politykę), skrytość działań, szczególną więź między Żydami zagrażającą większości, utrwalanie domniemanego związku z komunizmem. Zawiera w sobie także antysemityzm spiskowy, który łączy antysemityzm nowoczesny i stereotyp spiskowy („duszy grupowej”), a w którym wskazuje się na rzekome grupowe i intencjonalne, ale ukryte działanie Żydów.

4. **Antysemityzm post-Szoah** (antysemityzm wtórny) odnosi się do sposobu przedstawiania lub opisywania Holokaustu, np. gdy kwestionuje się liczbę żydowskich ofiar nazizmu. W tej kategorii mieści się także kłamstwo jedwabieńskie¹⁰, czyli zaprzeczanie odpowiedzialności Polaków za mord na żydowskich sąsiadach
5. **Antysemityzm związany z Izraelem** (antysyjonizm) obejmuje te postawy i wypowiedzi, które przekraczają granice uzasadnionej krytyki polityki państwowej.

Zgodnie z definicją IHRA krytyka Izraela jako taka nie jest antysemityzmem, jednak odmawianie mu prawa do istnienia, stosowanie podwójnych standardów czy obarczanie wszystkich Żydów odpowiedzialnością za działania tego państwa – nim jest. Wiele incydentów łączy różne formy antysemickich treści, w tym również te związane z sytuacją na Bliskim Wschodzie.

Często zdarza się, że incydent zawiera w sobie różne przejawy antysemityzmu. Z powodu tych wielokrotnych atrybucji liczba form jest zwykle większa niż liczba incydentów antysemickich.

Słownik pojęć

W ramach swojej działalności oraz w kontekście opracowywania metodologii Żydowskie Stowarzyszenie Czulent przyjęło operacyjną definicję antysemityzmu¹¹, negacjonizmu¹² oraz zniekształcania prawdy historycznej dotyczącej Holokaustu zgodnie z wytycznymi Międzynarodowego Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście (IHRA). Ponadto stowarzyszenie odwołuje się do definicji przestępstw z nienawiści na tle antysemickim, opracowanych przez Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie¹³.

Antysemityzm – określone postrzeganie Żydów, które może się wyrażać jako nienawiść do nich. Antysemityzm przejawia się zarówno w słowach, jak i czynach skierowanych przeciwko Żydom lub

10 „Kłamstwo jedwabieńskie” to określenie odnoszące się do kontrowersji i sporów wokół interpretacji zbrodni dokonanej w lipcu 1941 roku w miejscowości Jedwabne na Podlasiu, gdzie doszło do masowego mordu na żydowskich mieszkańcach. Termin ten jest używany przede wszystkim przez środowiska i osoby kwestionujące ustalenia historyczne, które wskazują na współudział części polskich mieszkańców w tej zbrodni oraz na rolę Niemców jako sprawców i inspiratorów.

11 Więcej na: <https://holocaustremembrance.com/resources/robocza-definicja-antysemityzmu-przyjeta-przez-miedzynarodowy-sojusz-na-rzecz-pamieci-o-holokaucie> (dostęp: 9.05.2025).

12 Więcej na: <https://holocaustremembrance.com/resources/robocza-definicja-negacjonizmu-i-zniekształcania-prawdy-historycznej-o-holokaucie> (dostęp: 9.05.2025).

13 Więcej na: <https://hatecrime.osce.org/> (dostęp: 9.05.2025).

osobom, które nie są Żydami, oraz ich własności, a także przeciw instytucjom i obiektom religijnym społeczności żydowskiej¹⁴.

Incydent na tle antysemitycznym – każde zdarzenie, które ma w sobie elementy niechęci, przemocy, dyskryminacji w oparciu o antysemityczną motywację sprawcy.

Przestępstwo motywowane uprzedzeniami na tle antysemitycznym – polski system prawa karnego nie operuje definicją przestępstwa motywowanego uprzedzeniami. Pojęcie to jednak zostało zdefiniowane przez ODIHR – OSCE (Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie). Zgodnie z tą definicją „przestępstwa z nienawiści są czynami przestępczymi motywowanymi uprzedzeniami w stosunku do określonej grupy ludzi. Wszystkie przestępstwa z nienawiści mają dwie wyróżniające je cechy: (1) są czynami, które stanowią przestępstwo w świetle prawa karnego, i (2) przy popełnianiu przestępstwa sprawca kieruje się uprzedzeniami”¹⁵.

Mowa nienawiści – „wypowiedzi mające charakter propagowania, promowania lub podżegania do (w jakiegokolwiek formie) oczerniania lub nienawiści w stosunku do osoby lub grupy osób, jak również wszelkiego rodzaju nękanie, znieważanie, negatywne stereotypizowanie, piętnowanie lub groźenie w odniesieniu do takiej osoby lub grupy osób i uzasadnianie wszystkich poprzednich typów wypowiedzi ze względu na »rasę«, kolor skóry, pochodzenie, pochodzenie narodowe lub etniczne, wiek, niepełnosprawność, tożsamość płciową, orientację seksualną oraz inne cechy lub status osobisty”¹⁶. Polski system prawa karnego nie operuje definicją mowy nienawiści.

14 Definicja antysemityzmu Międzynarodowego Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście (IHRA). Więcej na temat definicji znajdziesz w naszej publikacji: P. Kwapisiewicz, A. Zielińska, Definicja antysemityzmu Międzynarodowego Sojuszu na Rzecz Pamięci o Holokauście. Opracowanie, Żydowskie Stowarzyszenie Czulent, 2021, <https://czulent.pl/definicia-antysemityzmu-miedzynarodowego-sojuszu-na-rzecz-pamieci-o-holokaucie-opracowanie/> (dostęp: 9.05.2025).

15 Zrozumienie antysemitycznych przestępstw z nienawiści i zapewnienie bezpieczeństwa społecznościom żydowskim. Praktyczny przewodnik, OBWE/ODIHR, 2018, s. 5, <https://www.osce.org/files/f/documents/b/d/371116.pdf> (dostęp: 9.05.2025).

16 Nie istnieje jedna i powszechnie obowiązująca definicja mowy nienawiści. Nasze oceny opieramy na definicji Komitetu Ministrów Rady Europy, która została zmodyfikowana i uaktualniana w 2015 roku przez Europejską Komisję przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (General Policy Recommendation, s. 3).

Negacjonizm i zniekształcanie prawdy historycznej Holokaustu – propagandowy dyskurs, który neguje rzeczywistość historyczną oraz skalę Holokaustu (Szoah), czyli eksterminacji Żydów przez nazistów i ich współpracowników podczas II wojny światowej. Negacjonizm odnosi się w szczególności do wszelkich prób twierdzenia, że Holokaust (Szoah) w ogóle się nie wydarzył. Negacjonizm może obejmować publiczne negowanie lub podawanie w wątpliwość stosowania podstawowych metod Zagłady (np. komór gazowych, masowych rozstrzelań, głodzenia i torturowania) lub zamiaru dokonania ludobójstwa na narodzie żydowskim. Formy negacjonizmu mogą również obejmować obwinianie Żydów za wyolbrzymianie lub wymyślenie Zagłady dla celów politycznych lub finansowych, jakby była wynikiem żydowskiego spisku. Celem negacjonizmu często bywa rehabilitacja otwartego antysemityzmu oraz promowanie ideologii politycznych i tworzenie warunków sprzyjających zaistnieniu takiego samego zdarzenia, któremu negacjonizm zaprzecza, a także przerzucenie odpowiedzialności na Żydów i ponowna legitymizacja antysemityzmu¹⁷.

Zniekształcanie prawdy historycznej o Holokauście odnosi się m.in. do:

- „zamierzonych działań podejmowanych w celu usprawiedliwienia Holokaustu lub minimalizowania jego znaczenia lub istotnych jego elementów, w tym [roli] współpracowników i sojuszników nazistowskich Niemiec;
- rażącego zaniżania liczby ofiar Holokaustu wbrew temu, co podają wiarygodne źródła;
- prób obwiniania Żydów za spowodowanie ludobójstwa swojego narodu; twierdzeń, które przedstawiają Holokaust jako pozytywne wydarzenie historyczne. Twierdzenia te nie są przykładem negacjonizmu, lecz są z nim ściśle związane jako radykalna forma antysemityzmu. Mogą one sugerować, że Holokaust nie okazał się wystarczająco skuteczny w realizacji swego celu, jakim było »ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej«;
- prób rozmycia odpowiedzialności za utworzenie obozów koncentracyjnych i obozów śmierci, zakładanych i prowadzonych przez nazistowskie Niemcy poprzez obarczanie winą innych narodów lub grup etnicznych”.

17 Robocza definicja negacjonizmu i zniekształcania prawdy historycznej o Holokauście Międzynarodowego Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście, <https://holocaustremembrance.com/resources/robocza-definicja-negacjonizmu-i-zniekształcania-prawdy-historycznej-o-holokaucie> (dostęp: 9.05.2025).

3. Zestawienie incydentów antysemitycznych zgłoszonych w roku 2024

W 2024 roku udokumentowaliśmy w Polsce łącznie **1493 incydenty o charakterze antysemitycznym**, w tym **2 przypadki ataków, 14 gróźb, 29 przypadków uszkodzenia mienia żydowskiego i miejsc pamięci**. Ponadto zarejestrowaliśmy **40 przypadków propagandy masowej**¹⁸ oraz **1415 przypadków zachowań znieważających**¹⁹. Zauważalna jest powszechność zachowań znieważających w przestrzeni online – aż **1345 incydenty miały formę zachowań naruszających** (*abusive behaviour*), z czego zdecydowana większość dotyczyła wypowiedzi w internecie, głównie w mediach społecznościowych.

Zestawienie liczby incydentów:

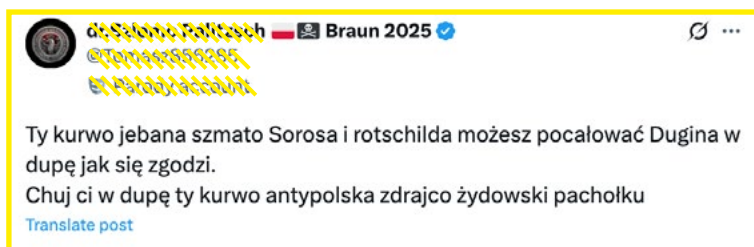
- Łączna liczba incydentów: **1493**
- Liczba rekordów przesłanych na www.zglosantysemityzm.pl: **70**
- Liczba rekordów z wewnętrznego monitoringu: **1423**

Każdy udokumentowany incydent można scharakteryzować przynajmniej jedną z form antysemityzmu. Jedną z najczęściej pojawiających się form jest **antysemityzm współczesny**, odnoszący się do przypisywania Żydom szczególnej pozycji, wpływów politycznych lub ekonomicznych, który wystąpił w **48% incydentów**. Możemy tę formę zaobserwować m.in. w wypowiedziach mających na celu ubli-

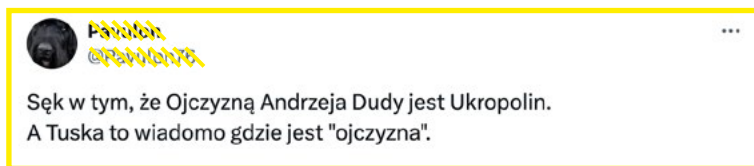
18 Propaganda masowa to celowe, systematyczne działanie mające kształtować określone poglądy, postawy i zachowania dużych grup ludzi przez wykorzystanie środków masowego przekazu, takich jak radio, telewizja, prasa czy internet.

19 Z czego 1410 miały miejsce online, do 1325 incydentów doszło w mediach społecznościowych. Oto rozkład przypadków zachowań naruszających (*abusive behaviour*) online w mediach społecznościowych według platform: Twitter (X) – 1180, Facebook – 88, TikTok – 24, Telegram – 16, Instagram – 7, YouTube – 4.

żanie znanym osobom pochodzenia żydowskiego, w krytyce rządu polskiego, a także w szerzeniu wszelkiego rodzaju mitów. Wśród incydentów zakwalifikowanych jako **antysemityzm nowoczesny** najczęściej pojawiające się formy wypowiedzi to: „**Soros**” – jako symbol żydowskiej władzy lub finansów, oraz „**Ukropolin**” – jeden z istotnych przykładów narracji spiskowej, sugerującej rzekomy plan „przejęcia Polski” przez Żydów i Ukraińców. Tego rodzaju zjawiska stanowią przykład mowy nienawiści o charakterze intersekcyjnym i zostały odnotowane w **110 przypadkach**.

Rycina 1. Post z mediów społecznościowych z mitami spiskowymi będącymi przykładem antysemityzmu nowoczesnego. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 24.04.2024

Rycina 2. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 12.03.2024

Odnotaliśmy także liczne przypadki **treści o charakterze seksistowskim – 310 incydentów** zawierało w sobie ten element dyskryminacji, co stanowi **20,1% przypadków mowy nienawiści** o charakterze intersekcyjnym. W analizie opisów incydentów była widoczna specyficzna forma przemocy symbolicznej wobec kobiet²⁰. Seksistowsko-antysemickie wypowiedzi zawierały wulgaryzmy, obrażanie wyglądu oraz dehumanizujące określenia szczególnie wobec kobiet aktywnych publicznie.

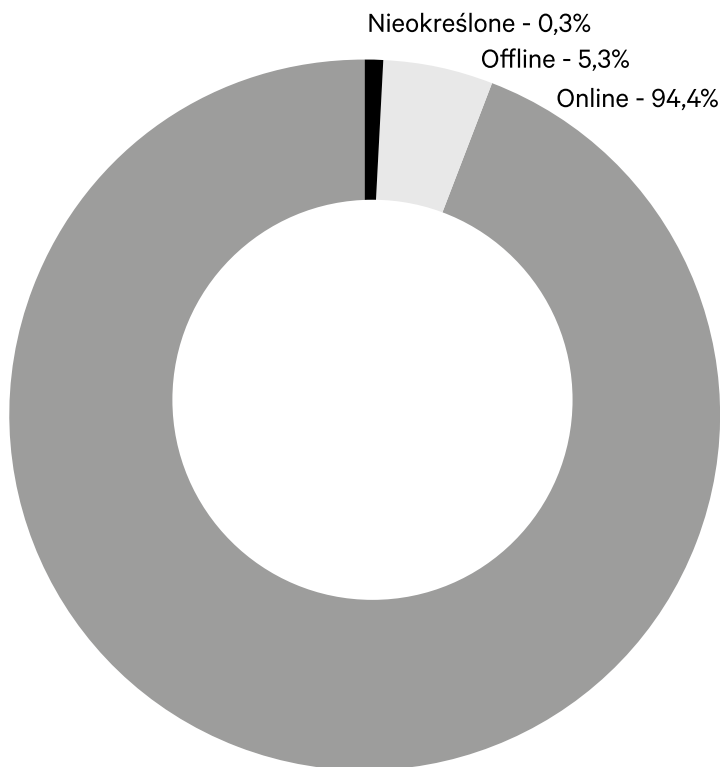
W 2024 roku zdecydowaną większość ofiar antysemityzmu stanowili mężczyźni – w incydentach, w których udało się określić płeć poszkodowanego, było **299 mężczyzn**. Zmasowane kampanie nienawiści częściej są kierowane przeciwko kobietom, których w osobach poszkodowanych zidentyfikowaliśmy w 2024 roku **91**. Mężczyzną, wobec którego rokrocznie obserwujemy tego typu kampanie, jest Wołodymyr Zełenski.

20 Przemoc symboliczna wobec kobiet to subtelna, lecz głęboko zakorzeniona forma przemocy, polegająca na narzucaniu kobietom określonych norm kulturowych i społecznych, które utrwalają ich podporządkowaną pozycję w społeczeństwie. Działa przez przekazy kulturowe, język, edukację oraz media, często bez udziału przemocy fizycznej, a jej skutki są trudne do zauważenia, gdyż ofiary często nie są świadome jej istnienia. Więcej na: https://kongreskobiet.pl/przemoc-symboliczna-wobec-kobiet/?utm_source=chatgpt.com (dostęp: 9.05.2025).

4. Wizualizacja skali i dynamiki incydentów antysemitycznych

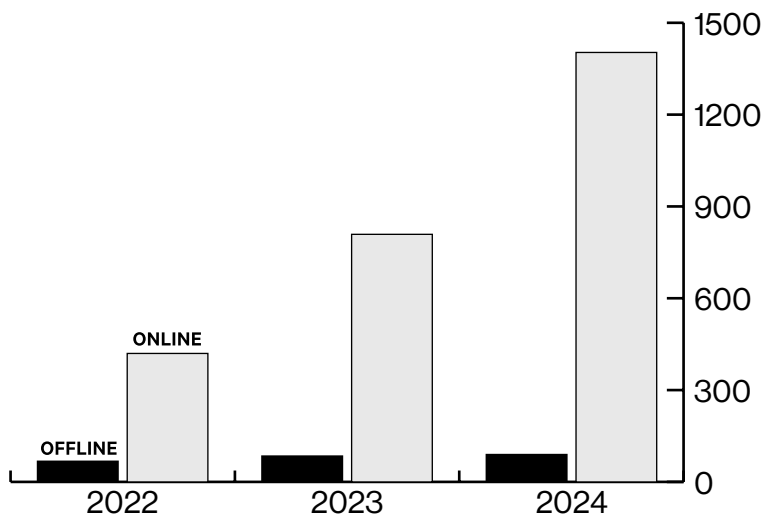
Typy incydentów

Zrozumienie skali, charakteru oraz kontekstu incydentów antysemitycznych wymaga nie tylko analizy opisowej, lecz także czytelnej i przejrzystej prezentacji danych. W niniejszym rozdziale przedstawiamy zestawienie najważniejszych wskaźników i zidentyfikowanych zjawisk z wykorzystaniem wykresów, tabel i infografik. Graficzna forma ułatwia uchwycenie dominujących tendencji, umożliwia szybkie porównanie kategorii oraz pozwala wyeksponować zarówno skalę przemocy symbolicznej, jak i przypadki fizycznych aktów nienawiści. Prezentowane dane pochodzą z rejestru incydentów zgromadzonych w 2024 roku i zostały pogrupowane zgodnie z typologią przyjętą w niniejszym raporcie.

Wykres 1.

Procentowy i liczbowy udział incydentów ze względu na miejsce wystąpienia.

Wykres 2.

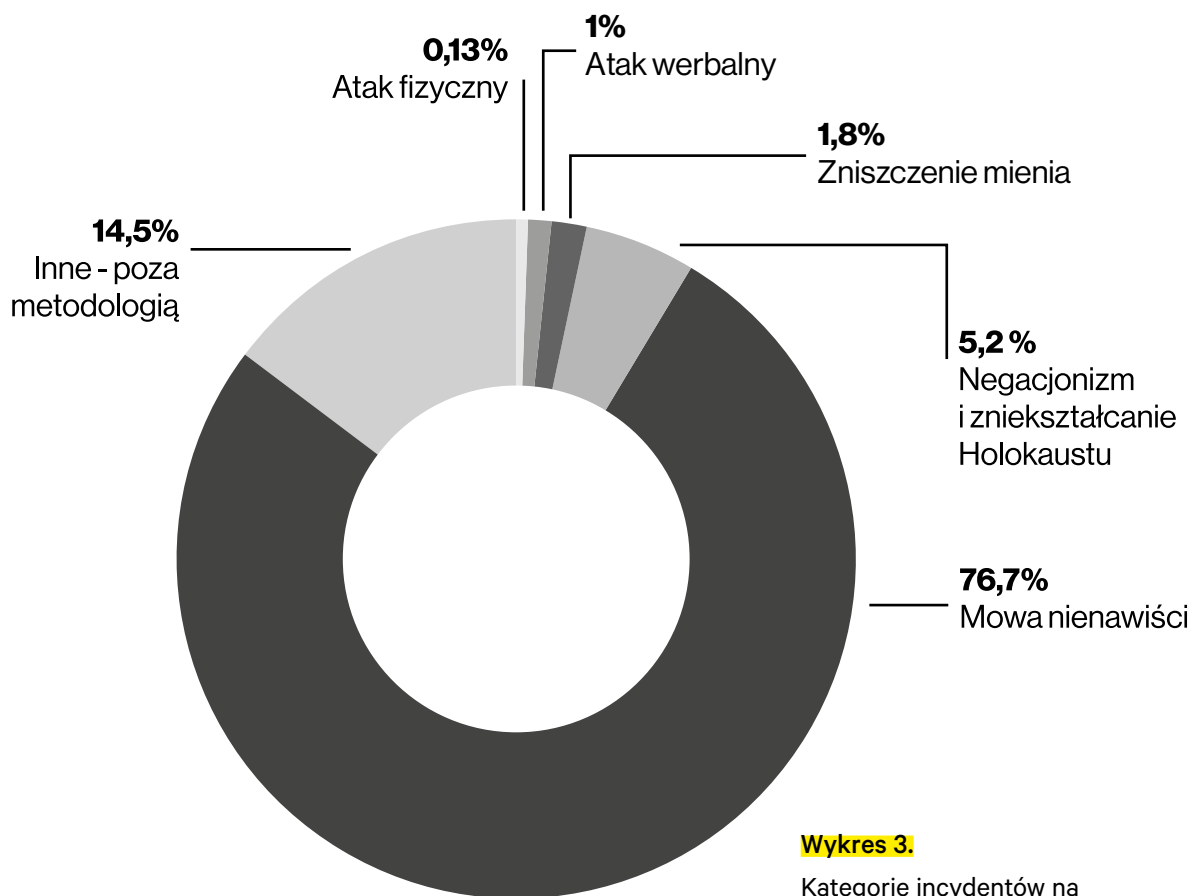
Porównanie liczby incydentów online i offline w latach 2022-2024²¹.

Typ zdarzenia	Liczba incydentów		
rok	2024	2023	2022
Atak fizyczny	2	4	2
Atak werbalny	18	58	20
Zniszczenie mienia	31	35	32
Negacjonizm i zniekształcanie Holocaustu	91	73	34
Mowa nienawiści	1331	654	293
Inne – niespełniające przesłanek założonych w metodologii	252	199	133
Nie dotyczy	10	6	6

Tabela 1. Kategorie incydentów nadawane przez osoby zgłaszające już na etapie korzystania z platformy, stanowiące podstawę pierwszego podziału incydentów²².

21 Zgłoszenia incydentów offline utrzymują się na stabilnym poziomie. Jednak wzrost liczby incydentów online nie oddaje w pełni skali antysemityzmu w internecie. Nasze analizy pokazują, że po 7 października 2023 roku antysemicka mowa nienawiści wzrosła aż o 1059% (w okresie od 6 do 8 października 2023 roku). Choć poziom ten nie utrzymuje się już na tak ekstremalnym poziomie, nie powrócił do wartości sprzed tego dnia, co świadczy o trwałym nasileniu problemu. 7 października 2023 roku Hamas i grupy zbrojne z Gazy przeprowadziły skoordynowany atak na Izrael, który rozpoczął się rano, w trakcie żydowskiego święta Simchat Tora. W ciągu kilku godzin wystrzelono ponad 4300 rakiet, a około 6000 terrorystów wtargnęło na terytorium Izraela przez niemal 120 przejść. Atakujący dokonali masakr w wielu miejscowościach, m.in. Be’eri, Kfar Aza, Nir Oz i Netiv HaAsara, a także na festiwalu muzycznym Supernova/ Re’im, mordując cywilów i żołnierzy oraz porywając około 250 osób jako zakładników. Według danych Izraelskich Sił Obronnych (IDF) w wyniku ataku zginęło około 1200 osób, a ponad 3400 zostało rannych.

22 Każdy zgłoszony incydent jest weryfikowany przez zespół ekspercki.

Wykres 3.

Kategorie incydentów na tle antysemitycznym w 2024.

Kolejnym etapem analizy każdego incydentu jest weryfikacja, czy dane zdarzenie może zostać zakwalifikowane jako naruszenie przepisów polskiego Kodeksu karnego. W tym celu zespół ekspercki, złożony z prawników i prawniczek oraz specjalistów i specjalistek do spraw przeciwdziałania mowie nienawiści, dokonuje przypisania odpowiednich kwalifikacji prawnych. Poniższy wykres przedstawia zestawienie przepisów prawa karnego, które zostały uznane za naruszone w incydentach zgłoszonych w 2024 roku. Jak w latach ubiegłych w zgłaszanych nam incydentach antysemitycznych najczęściej były łamane przepisy artykułów 256 i 257 Kodeksu karnego²³.

23 Art. 256 k.k. [Propagowanie nazizmu, komunizmu, faszystowskiego lub innego ustroju totalitarnego]

§ 1. Kto publicznie propaguje nazistowski, komunistyczny, faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 1a. Tej samej karze podlega, kto publicznie propaguje ideologię nazistowską, komunistyczną, faszystowską lub ideologię nawołującą do użycia przemocy w celu wpływania na życie polityczne lub społeczne.

§ 2. Karze określonej w § 1 podlega, kto w celu rozpowszechniania produkuje, utrwala lub sprowadza, nabywa, zbywa, oferuje, przechowuje, posiada, prezentuje, przewozi lub przesyła druk, nagranie lub inny przedmiot, zawierające treść określoną w § 1 lub 1a albo będące nośnikiem symboliki nazistowskiej, komunistycznej, faszystowskiej lub

Warto zaznaczyć, że incydenty będące przestępstwem często naruszały więcej niż jeden z przepisów Kodeksu karnego.

Kwalifikacja prawna	Liczba incydentów	Procent ogółu (%)
art. 257 k.k.	733	49,10%
art. 256 k.k.	442	29,61%
nie dotyczy	419	28,07%
art. 216 §2 k.k.	179	11,99%
art. 126a k.k.	42	2,81%
art. 226 §3 k.k.	28	1,88%
art. 55 IPN	15	1,01%
art. 119 k.k.	7	0,47%
art. 261 k.k.	7	0,47%
art. 255 k.k.	5	0,34%
art. 288 k.k. §1	5	0,34%
art. 196 k.k.	4	0,27%
art. 190 k.k. §1	3	0,20%

Tabela 2. Przepisy naruszone w incydentach antysemickich zgłoszonych w 2024 roku.

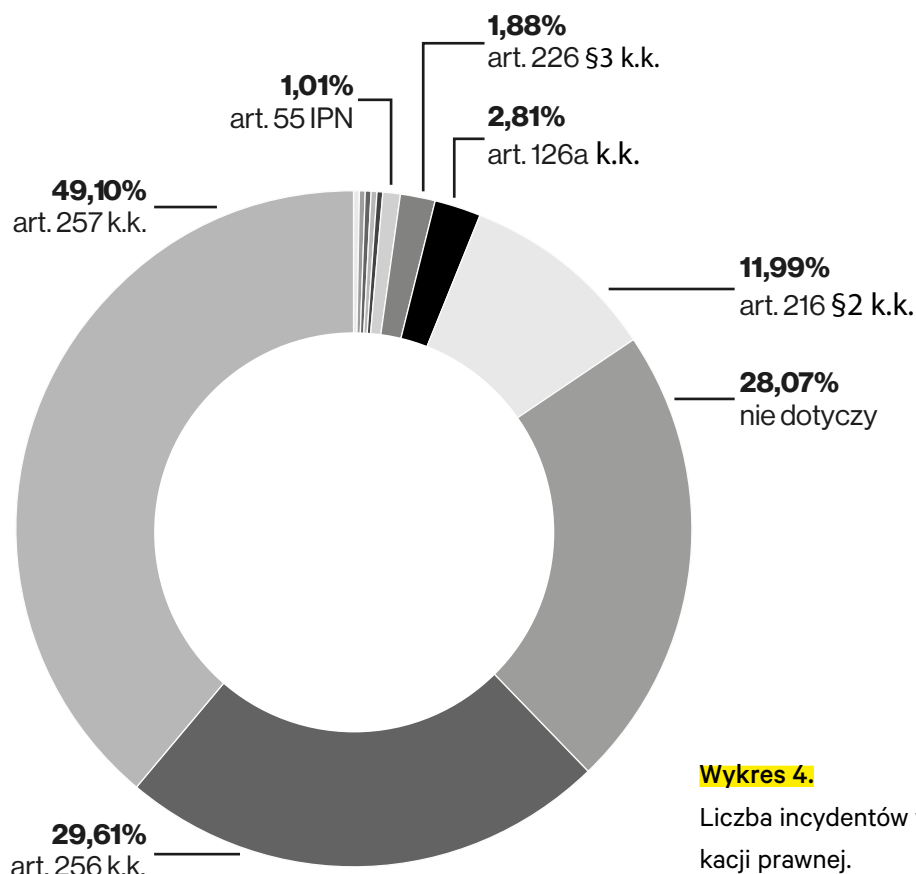
innej totalitarnej, użytej w sposób służący propagowaniu treści określonej w § 1 lub 1a.

§ 3. Nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego określonego w § 2, jeżeli dopuścił się tego czynu w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, kolekcjonerskiej lub naukowej.

§ 4. W razie skazania za przestępstwo określone w § 2 sąd orzeka przepadek przedmiotów, o których mowa w § 2, chociażby nie stanowiły własności sprawcy.

Art. 257 k.k. [Napaść z powodu ksenofobii, rasizmu lub nietolerancji religijnej]

Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególną osobę z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości lub z takich powodów narusza nieetykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. (Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny, Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553).

Formy antysemityzmu

Ocena charakteru antysemickiego zgłaszanych incydentów opiera się na operacyjnej definicji antysemityzmu przyjętej przez Międzynarodowy Sojusz na rzecz Pamięci o Holokauście (IHRA). Złożoność tego zjawiska sprawia jednak, że konieczna jest pogłębiona analiza jego przejawów. W związku z tym w kolejnym etapie zostaną przedstawione formy, w jakich antysemityzm może się manifestować. Należy przy tym zaznaczyć, że pojedynczy incydent może zawierać elementy odpowiadające różnym typom motywacji antysemickiej.

Na podstawie danych zawartych w zgłoszeniach incydentów antysemickich w Polsce w 2024 roku można zaobserwować wyraźną dominację **antysemityzmu współczesnego**, którego najczęstszą formą jest **mowa nienawiści w przestrzeni cyfrowej**. Wśród zgłoszonych treści dominują przekazy dotyczące państwa Izrael oraz konfliktu na Bliskim Wschodzie. Choć powierzchownie mogą one sprawiać wrażenie zwykłej krytyki polityki państwowej, to w rzeczywistości często zawiera-

ją elementy wykraczające poza dopuszczalny dyskurs polityczny. Pojawiają się w nich podwójne standardy, język demonizujący oraz motywy charakterystyczne dla klasycznego antysemityzmu – takie jak odwołania do legendy o krwi, przedstawianie Żydów jako bogobójców, narracje o „żydowskim spisku” czy oskarżenia o dominację w mediach, polityce i gospodarce. Treści te często operują językiem dehumanizacji i demonizacji, co nadaje im jednoznacznie antysemicki charakter. Częstym elementem tego typu przekazów są także porównania działań Izraela do nazistowskich Niemiec, co nie tylko fałszuje rzeczywistość historyczną, lecz także stanowi formę zaprzeczania, relatywizowania lub zniekształcania pamięci o Holokauście. W literaturze przedmiotu zjawisko to jest określane mianem współczesnego antysemityzmu, który łączy tradycyjne uprzedzenia z nowymi formami wrogości, osadzonymi w kontekście bieżących wydarzeń politycznych.

W literaturze przedmiotu pojawiają się także porównania rodzaju antysemityzmu obserwowanego po 7 października z tym, którego doświadczyli polscy Żydzi podczas wydarzeń marcowych w 1968 roku. Anna Zawadzka zwraca uwagę, że choć przemoc wobec Żydów w obu okresach przyjmowała różne formy, to ich wspólnym elementem było **legitymizowanie antysemityzmu przez dominujące dyskursy moralne i polityczne**²⁴. W obu okresach antysyjonizm funkcjonował jako społecznie akceptowalna maska dla uprzedzeń antyżydowskich: w 1968 roku w Polsce prowadził do czystek instytucjonalnych i emigracji, a po 7 października 2023 – do fali dyskursywnej przemocy, podsycanej globalną narracją o „izraelskim kolonializmie”. Zawadzka zauważa, że dopiero **dystans czasowy pozwala rozpoznać antysemicki charakter tych zjawisk**. Współczesny antysyjonizm, podobnie jak antysemityzm w 1968 roku, działa nie przez otwartą nienawiść, lecz przez moralną pewność siebie jego wyznawców, którzy postrzegają się jako obrońcy sprawiedliwości, nie dostrzegając przy tym własnego uprzedzenia²⁵.

Znacząca liczba zgłoszeń zawierała język **negacjonistyczny** oraz formy **zniekształcania historii Holokaustu**, co wskazuje na pogłębiający się problem relatywizacji winy sprawców i odwracania odpowiedzialności historycznej. Co istotne, wiele wpisów nacechowanych antysemityzmem miało charakter **pseudointelektualny**, imitujący „dyskusję” polityczną lub historyczną, lecz oparty na manipulacjach faktami i języku nienawiści. To pokazuje, że współczesny antysemityzm w Polsce

24 A. Zawadzka, Time and Field of Vision: Beginnings of a Comparative Perspective to Anti-Zionism in 1967–1968 and 2023–2024, Adeptus nr 21/2024, <https://journals.ispan.edu.pl/index.php/adeptus/article/view/a.3348/8653> (dostęp: 9.05.2025).

25 Tamże.

coraz częściej występuje w formie **zawołowanej, nowoczesnej**, ale jednocześnie silnie zakorze-
nionej w tradycyjnych formach uprzedzeń, co wymaga dalszej edukacji, śledzenia trendów i syste-
mowej reakcji zarówno prawnej, jak i społecznej.

Typ antysemityzmu	Liczba incydentów	Procent ogółu (%)*
antysemityzm współczesny	982	65,77%
paradygmat obcości	451	30,21%
antysemityzm związany z Izraelem	373	24,98%
post-Shoa-antysemityzm	115	7,71%
antyjudaizm	51	3,42%

*Uwaga: Suma procentów przekracza 100%, ponieważ jeden incydent mógł być zakwalifikowany do więcej niż jednego typu antysemityzmu.

Tabela 3. Procentowy udział różnych typów antysemityzmu w zgłoszonych incydentach w 2024 roku.

Geograficzne rozmieszczenie incydentów antysemickich

Podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej incydentów offline w 2024 roku zostało zgłoszonych w **województwie mazowieckim**. Odnotowano tu **30 przypadków** spośród 79, które trafiły do naszej bazy danych. Stanowi to **37,97%** zgłoszeń incydentów w przestrzeni fizycznej, z czego **25 incydentów** miało miejsce w Warszawie. Województwo małopolskie jest na drugim miejscu z liczbą **28 incydentów, z czego do 26** doszło w Krakowie²⁶.

26 Nie znaczy to, że te województwa i miasta są najbardziej antysemickie w Polsce i w nich dochodzi najczęściej do incydentów, znaczy to, że zamieszkują je jedno z największych i najaktywniejszych społeczności żydowskich w Polsce.

Województwo	Liczba incydentów
mazowieckie	30
małopolskie	28
wielkopolskie	5
lubelskie	4
podkarpackie	3
łódzkie	2
warmińsko-mazurskie	2
podlaskie	2
dolnośląskie	1
pomorskie	1

Tabela 4. Rozkład miejscowy zgłoszonych incydentów offline na województwa.

5. Przykłady incydentów o podłożu antysemickim

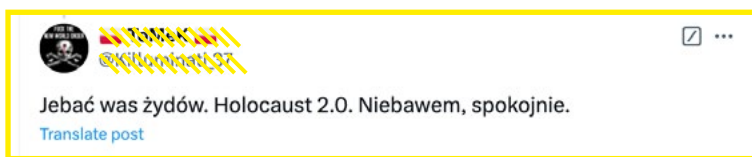
Poniższe przykłady incydentów zostały wyselekcjonowane spośród zgłoszeń otrzymanych w 2024 roku za pośrednictwem platformy zglosantysemityzm.pl, by zaprezentować możliwie najszersze spektrum zjawisk o charakterze antysemickim. Zdarzenia te zostały uporządkowane zgodnie z przyjętą **metodologią kategoryzacji** i obejmują zarówno **przestępstwa z nienawiści** podlegające odpowiedzialności karnej na mocy przepisów Kodeksu karnego, jak i **incydenty antysemickie** oraz **mowę nienawiści**, które – choć nie są penalizowane – jednoznacznie odzwierciedlają postawy antysemickie ich sprawców.

Atak

- W nocy z 1 maja 2024 roku nieznany sprawca dokonał ataku na Synagogę im. Małżonków Nożyków w Warszawie, rzucając trzy koktajle Mołotowa – improwizowane bomby zapalające wykonane ze szklanych butelek z łatwopalną substancją – w kierunku budynku od strony przylegającego parku miejskiego. Ładunki zostały rzucone zza ogrodzenia, w stronę okien synagogi.
- Osoba pokrzywdzona poruszała się pieszo ulicą, gdy zauważyła, że idzie za nią mężczyzna. W pewnym momencie mężczyzna zahaczył ją nogą, co początkowo zostało odebrane jako przypadkowe. Następnie, mijając poszkodowaną osobę, dwukrotnie uderzył ją ramieniem. Agresor zwrócił uwagę na naszywkę z flagą Izraela umieszczoną na plecaku osoby poszkodowanej i zapytał, czy pochodzi z Izraela. Po zaprzeczeniu, sprawca natychmiast rozpoczął werbalny atak, oskarżając osobę poszkodowaną o „dzieciobójstwo”. Gdy poszkodowana osoba próbowała zareagować pytaniem, agresor powtórzył oskarżenie, tym razem w języku angielskim. Po próbie stanowczego zakończenia konfrontacji, mężczyzna zagroził przemocą fizyczną, deklarując, że jest silniejszy i może użyć siły.

Groźba

- Na teren miejsca pamięci od strony nieogrodzonej części cmentarza wszedł nieznany sprawca prowadzący dwa psy. W reakcji na zwrócenie uwagi dotyczące nieodpowiedniego zachowania, polegającego na wprowadzaniu zwierząt na teren nekropolii, osoba ta zareagowała natychmiastowo i wyjątkowo agresywnie. Wypowiadała groźby fizyczne, m.in. „Powybijam ci wszystkie zęby”, „Załatwię cię tak, że ciebie więcej nie będzie” oraz „To jest twoja ostatnia niedziela”.
- Platforma X, cytat: „J***ć was żydów. Holocaust 2.0. Niebawem, spokojnie”.

Rycina 3. Przykład antysemitycznej groźby online. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 31.12.2024

Zniszczenie mienia

- Zniszczenie odsłoniętej miesiąc wcześniej tablicy upamiętniającej getto w Gdańsku.

Rycina 4. Zniszczona tablica upamiętniająca getto w Gdańsku. czytelnik/raport.trojmiasto.pl

- Na Zabłociu w Krakowie, przy ulicy Ślusarskiej, pojawiła się wlepka z antysemitką treścią. Przedstawia przekreśloną żółtą gwiazdę Dawida oraz napis: „Narodowcy z Arabami nie kłękają przed pejsami”. Symbole te zostały szybko usunięte.

Rycina 5. Naklejka na słupie.
Nadesłane na
zglosantysemityzm.pl

- Na wjeździe do garażu przy ulicy Chełmońskiego 102 w Krakowie pojawiły się graffiti ze swastykami. Symbole te zostały szybko zamalowane i usunięte.

Rycina 6. Graffiti przy garażu.
Nadesłane na
zglosantysemityzm.pl

Zachowanie znieważające

- Po zakończeniu wizyty w synagodze grupa studentów zatrzymała się w jej pobliżu. W tym momencie z jednego z sąsiednich budynków mieszkalnych nieznany sprawca, posługując się megafonem, zaczął wykrzykiwać w ich kierunku hasła: „Wolna Palestyna. Won. Wypier****”. Zdarzenie zostało zgłoszone odpowiednim służbom. Mimo podjętych czynności nie udało się zidentyfikować sprawcy.
- Podczas pobytu w Warszawie osoba odwiedzająca miasto zapytała kierowcę środka transportu publicznego o obecność społeczności żydowskiej w mieście. W odpowiedzi usłyszała: „Wszyscy Żydzi wyjechali do Gazy mordować Palestyńczyków”.
- 1 lipca w Kinotece w Pałacu Kultury i Nauki (PKiN) odbywał się pokaz filmu o Nova Festival, w której uczestniczyła osoba ocalała z ataku terrorystycznego, mającego miejsce 7 października 2023 roku. Pokaz filmu zakłócili młodzi ludzie, protestujący przeciwko działaniom Izraela w Strefie Gazy. Sprawcy wznosili także antysemickie okrzyki: „Tylko świnie siedzą w kinie” oraz „J***ć was, j***ć Izrael”.
- W Szczecinie na znaku ulicznym widniała naklejka z napisem „#Stop the animal holocaust”.

Rycina 7. Naklejka na znaku drogowym. Nadesłane na zglosantysemityzm.pl

- Na profilu na Facebooku Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent pod postem z informacją: „art. 126 a K.K. Jeden z najczęściej łamanych przepisów prawa polskiego w zgłoszonych nam w 2023 roku incydentach”, użytkowniczka dała komentarz antysemicki: „A czy przyjmiecie również zgłoszenia przypadków zbombardowania konwoju humanitarnego?”.

- Na profilu Google żydowskiej restauracji pojawiła się opinia: „Kuchnia ludobójców, nie polecam”. Na prośbę restauracji Google usunął wpis.
- Platforma X, cytat: „To zaplanowane ludobójstwo. Zdyscyplinowana biała rasa została wyszczepiona trucizną a na jej miejsce w USA i Europie Żydzi przywożą m***w”.
- Platforma X, cytat: „Bez wchodzenia w artykuł wiem że Żydzi. Jedwabne to dla nich paliwo do wytudzania pieniędzy i kamienic od Polaków”.
- Podczas protestu okupacyjnego zorganizowanego przez grupę studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, zrzeszonych wokół inicjatywy „Akademia dla Palestyny”, na murach budynku uczelni przy ulicy Grodzkiej 52 w Krakowie pojawiło się hasło o treści: „Żydzi do gazu”. Napis ten został umieszczony w bezpośrednim sąsiedztwie plakatów wyrażających solidarność z mieszkańcami Strefy Gazy.

Rycina 8. Ogrodzenie jednego z budynków Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Zdjęcie opublikowane na platformie Facebook na koncie Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie. Zrzut ekranu z 16.10.2024

Rycina 9. Przykład skrajnie antysemitki mowy nienawiści opierającej się na dehumanizacji i stereotypach. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 15.12.2024

- Platforma X, cytat: „Czas zrzucić te parchate kajdany i WYPIER*** to bydło do domu, komu-chy mogli w 68, my też. MOŻEMY! Ile można tolerować w naszym domu pasożyta”.
- „Hańba żydom na wieki za mordowanie dzieci Palestyny. Plemię Żmijowe podła i chciwa nacja” – komentarz do wpisu zamieszczonego na Facebooku przez [misyjne.pl](https://www.misyjne.pl), w którym opublikowano zdjęcie rabina Michaela Schudricha wraz z cytatem z jego wypowiedzi na temat papieża Jana Pawła II: „Człowiek szanujący Jana Pawła II nie może być antysemitą”.

Rycina 10. Przykład tzw. antysemityzmu stadionowego w postaci napisu umieszczonego na bluzie dostępnej w sprzedaży internetowej. Zrzut ekranu z 1.12.2024

Rycina 11. Przykład tzw. antysemityzmu stadionowego w postaci graffiti. Nadesłane na zglosantysemityzm.pl

Propaganda masowa

Na podstawie zgłoszeń zaklasyfikowanych jako propaganda masowa można zauważyć, że tego typu incydenty w 2024 roku często przybierały **formę rozsyłanych masowo wiadomości e-mail zawierających treści o charakterze antysemickim**, w tym mity spiskowe, oskarżenia zbiorowe wobec społeczności żydowskiej oraz dehumanizujący język. Cechą wspólną tych przypadków jest ich **zorganizowany, powtarzalny charakter**, który odróżnia je od indywidualnych aktów mowy nienawiści. Tego typu propaganda ma na celu **szerzenie uprzedzeń na dużą skalę**, często przy użyciu kanałów elektronicznych, co utrudnia identyfikację sprawców i ogranicza skuteczność reakcji prawnej.

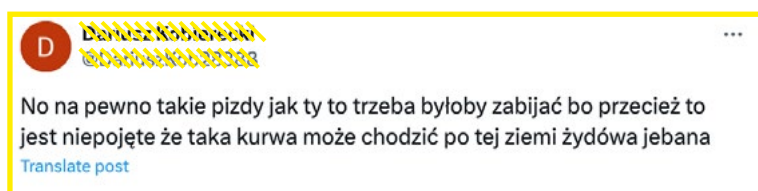
6. Szczególne narażenie kobiet identyfikowanych jako Żydówki

Jak wspomniano we wcześniejszych rozdziałach, w 2024 roku odnotowano **91 skierowanych przeciwko kobietom incydentów**, które zawierały mowę nienawiści ze względu na płeć. W analizowanych przypadkach seksistowskich wypowiedzi połączonych z antysemityzmem ujawnia się złożony charakter uprzedzeń, które rzadko występują w izolacji. Kobiety stają się celem ataków nie tylko z powodu swojej płci, lecz także **ze względu na przypisywaną lub rzeczywistą tożsamość żydowską, przynależność polityczną czy publiczną aktywność**. Obelgi takie jak „żydowa”, „straszydło” czy „zdechła żydowa” stanowią jednocześnie wyraz **mizoginii i antysemityzmu**, a ich brutalność często przybiera formę przemocy symbolicznej, która dehumanizuje ofiarę – odbierając jej podmiotowość i człowieczeństwo.

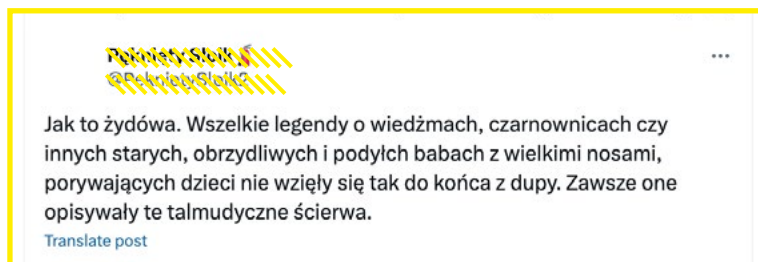
Wulgaryzm „k***a”, często wymierzony w kobiety żydowskiego pochodzenia lub postrzegane jako Żydówki, pełni zarówno funkcję seksistowskiego znieważenia, jak i staje się narzędziem **wykluczenia z debaty publicznej**. Analiza przypadków, w których poszkodowaną była kobieta, a w opisie incydentu pojawiło się to słowo, wyraźnie uwypukla **mechanizm językowego ucisku** o charakterze intersekcyjnym. Przykłady takie jak: „Zamknij się k***o, nie masz prawa mówić o Holokauście” czy „Maria żydowska k***a robi z siebie ofiarę”, wskazują na strategię, w której kobieta mówiąca publicznie zostaje zdyskredytowana jako **rozwiązła, kłamliwa nieuprawniona do wypowiedzi**. Zgodnie z koncepcjami Judith Butler²⁷ tego rodzaju przemoc słowna nie tylko rani, lecz także konstruuje społeczne granice tego, kto ma prawo mówić i być słyszany.

27 J. Butler, *Excitable Speech: A Politics of the Performative*, Psychology Press, 1997, https://books.google.pl/books?id=17D_AC_aKEMC&redir_esc=y (dostęp: 9.05.2025).

Ataki te szczególnie często dotyczą **kobiet aktywnych publicznie** – dziennikarek, polityczek, artystek – które stają się celem **seksualizowanych zniewag, dehumanizujących porównań i gróźb przemocy fizycznej**. Tego typu język działa dyscyplinująco i represyjnie, próbując wypchnąć kobiety z przestrzeni debaty publicznej²⁸ i delegitymizować ich głos jako rzekomo „histeryczny” lub „antypolski”. Przypadki te wyraźnie pokazują, że **seksizm nie jest jedynie dodatkiem do antysemityzmu, lecz często wzmacnia jego przemocowy charakter**, służąc jako jego nośnik i katalizator. Mamy tu do czynienia z intersekcyjnym układem przemocy, w którym różne formy dyskryminacji – płciowa, etniczna, religijna i ideologiczna – **nakładają się na siebie, tworząc szczególnie toksyczny i niebezpieczny przekaz**.

Rycina 12. Przykład seksistowskiej i antysemickiej agresji skierowanej wobec Agnieszki Holland, która podobnie jak w poprzednim roku stała się celem intensywnej kampanii nienawiści. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 4.11.2024

Rycina 13. Przykład mowy nienawiści o charakterze intersekcyjnym, ujawnionej w przestrzeni cyfrowej. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 12.01.2024

28 Badania jednoznacznie wskazują, że tego typu nienawiść prowadzi do realnego wycofywania się kobiet z życia społecznego i politycznego. To zjawisko nie ogranicza się tylko do Polski – występuje na całym świecie i stanowi poważne zagrożenie dla fundamentów demokracji, podważając pluralizm oraz prawo do równego udziału w życiu publicznym. Więcej na: <https://www.ndi.org/sites/default/files/NDI%20Tweets%20That%20Chill%20Report.pdf> (dostęp: 9.05.2025).

7. Współczesny negacjonizm Holokaustu jako broń w debacie politycznej

W 2024 roku Żydowskie Stowarzyszenie Czulent zarejestrowało **91 incydentów związanych z negowaniem lub zniekształcaniem historii Holokaustu**. Choć mogłoby się wydawać, że negacjonizm to zjawisko marginalne, dane wskazują na coś zupełnie przeciwnego – jest to trwały, coraz lepiej osadzony element polskiej przestrzeni informacyjnej i antysemickiego krajobrazu.

Współczesny negacjonizm rzadko przybiera formę otwartego zaprzeczania faktom historycznym. Zamiast tego pojawia się jako umniejszanie liczby ofiar, relatywizowanie odpowiedzialności sprawców, twierdzenia o „żydowskim współudziale” czy **negowanie źródeł historycznych**. Te formy zniekształcania Holokaustu – znane zresztą z opracowań naukowych i raportów takich organizacji jak Międzynarodowy Sojusz na rzecz Pamięci o Holokauście (IHRA) czy Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Edukacji, Nauki i Kultury (UNESCO)²⁹ – są szczególnie niebezpieczne, ponieważ przyjmują **pozory rewizjonizmu historycznego** lub ironicznego dystansu, maskując tym samym swoją prawdziwą, szkodliwą naturę.

Aż **87 z 91 przypadków** zaklasyfikowano jako **zachowanie naruszające** – to wpisy, komentarze, grafiki, w których przemoc nie ma formy fizycznej, ale jej siła leży w destabilizowaniu pamięci zbiorowej i wątplenia w najbardziej fundamentalne fakty historyczne.

29 Więcej na: History under attack: Holocaust denial and distortion on social media, <https://digitallibrary.un.org/record/3989510?v=pdf> (dostęp: 9.05.2025).

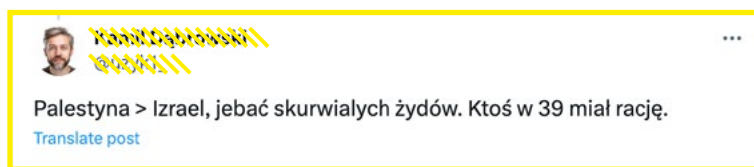
Antysemickie

Masowe ludobójstwo gazowanie obozy zagłady coś strasznego ale to Żydzi Żydom zgotowali ten los !!! W większości ginęli Polacy Czesi Słowacy i wszystkie inne nacje a nie żydzi, liczby są zawyżone! Dzisiaj możemy spokojnie powiedzieć że za wszystkie konflikty na świecie odpowiadają Żydzi chazarowie ta nacja powinna zniknąć całkowicie z powierzchni ziemi gdyby ta nacja nie istniała nie byłoby tyle krzywdy i wojen na całym świecie. Przede wszystkim możemy podziękować największym rodzinom takim jak Rothschildowie i Rockefellerowie. Dzisiaj mamy tego nowy przykład co dzieje się na Ukrainie ten konflikt zbrojny jak i również tego co dzieje się w Izraelu ma to wszystko związek właśnie z żydami i oni są za to wszystko odpowiedzialni czy się komuś podoba czy nie.

Rycina 14. Komentarz opublikowany na platformie Facebook, zrzut ekranu z 8.02.2024

Wszystkie przypadki zostały zidentyfikowane przez monitoring internetu prowadzony przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent. Uzyskane dane jednoznacznie wskazują na powszechność zjawiska negacjonizmu, które mimo swojej rosnącej obecności nadal bywa marginalizowane i niedostatecznie traktowane jako zagrożenie wymagające adekwatnej reakcji. Negacjonizm przestaje funkcjonować jako anomalia i **staje się integralnym elementem cyfrowej kultury**, szczególnie w kontekście intensyfikujących się wydarzeń politycznych.

Wyraźny związek między wzrostem negacjonizmu a konfliktami politycznymi ilustruje przykład wojny w Strefie Gazy. W **42 z 91 zarejestrowanych incydentów** (co stanowi **46,15% przypadków**) negacjonizm pojawił się bezpośrednio w kontekście dyskursu na temat konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Przypadki te charakteryzują się z jednej strony skrajną krytyką państwa Izrael, a z drugiej – stosowaniem narracji porównujących działania izraelskiego rządu do zbrodni nazistowskich z okresu II wojny światowej. Formułowane są takie tezy jak: „Izrael stosuje dziś metody podobne do tych z 1939 roku”, „Holokaust był jedynie pretekstem” czy „Żydzi, którzy doświadczyli cierpienia, obecnie sami stają się oprawcami”. Tego rodzaju wypowiedzi nie tylko fałszują historyczne fakty, lecz także przesuwają granice społecznej akceptowalności, instrumentalizując antysemityzm przez język współczesnej geopolityki, co stanowi poważne zagrożenie dla debaty publicznej i pamięci historycznej.

Rycina 15. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 3.10.2024

Zjawisko zaprzeczania Holokaustowi nie tylko nie słabnie, lecz także intensyfikuje swoje funkcje, stając się narzędziem **budowania tożsamości, prowokacją polityczną oraz środkiem głębokiej polaryzacji społecznej**. Odpowiedź na ten problem nie może ograniczać się jedynie do działań prawnych. Konieczne są kompleksowe strategie edukacyjne, wprowadzenie cyfrowej higieny pamięci oraz systematyczna obecność ekspertów i świadków historii w przestrzeni medialnej. W przeciwnym razie Holokaust nie tylko zostanie podważony na płaszczyźnie faktów, lecz także symbolicznie „zdemontowany” – użyty jako broń przeciwko tym, którzy przeżyli, pamiętają i stoją na straży prawdy historycznej oraz moralnej odpowiedzialności.

8. Od polityki globalnej do przemocy symbolicznej: analiza eskalacji incydentów

Globalne wydarzenia polityczne wyraźnie przekładają się na nasilenie przemocy o charakterze antysemickim na poziomie lokalnym. **Największy wzrost** liczby incydentów antysemickich w Polsce odnotowano **w styczniu** (zawarcie porozumienia dotyczącego zawieszenia broni między Izraelem a Hamasem³⁰) i **marcu 2024 roku** (Izrael wznawia działania wojenne³¹), można ten fakt powiązać głównie z eskalacją konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Dodatkowo rocznica związana z wyzwoleniem obozu Auschwitz, Międzynarodowym Dniem Pamięci o Holokauście oraz ogólna sytuacja geopolityczna w regionie mogły przyczynić się do zwiększenia napięć i zwiększenia się liczby incydentów o charakterze antysemickim. **Znaczný wzrost nastąpił także w listopadzie**, był to okres wzmożonych działań w Strefie Gazy.

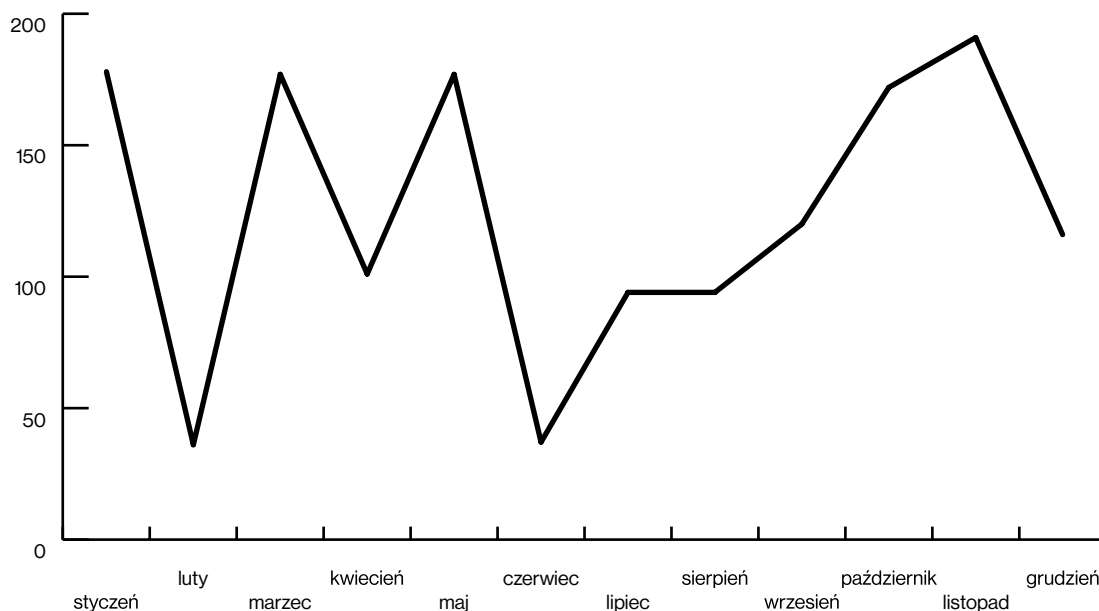
28 listopada Rosja przeprowadziła zmasowany atak z użyciem rakiet i dronów na infrastrukturę energetyczną Ukrainy³² – był to dzień najdynamiczniejszego wzrostu liczby incydentów antysemickich w całym miesiącu. W nocy z 26 na 27 listopada 2024 roku doszło do profanacji pomnika poświęconego żydowskim mieszkańcom Biłgoraja. Na pomniku pojawił się napis nawiązujący do konfliktu w Strefie Gazy, zawierający symbolikę antysemicką, w tym swastykę³³.

30 <https://www.pism.pl/publikacje/wejscie-w-zycie-zawieszenia-broni-w-wojnie-izraela-z-hamasem> (dostęp: 9.05.2025).

31 <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2025-03-21/izrael-zrywa-zawieszenie-broni-w-gazie> (dostęp: 9.05.2025).

32 <https://tvn24.pl/swiat/zmasowany-atak-rosji-na-infrastrukture-energetyczna-ukrainy-st8199071> (dostęp: 9.05.2025).

33 <https://www.pap.pl/aktualnosci/zniszczono-zydowski-pomnik-w-bilgoraju-ekspert-nie-wyklucza-prowokacji> (dostęp: 9.05.2025).

Wykres 5.

Liczba incydentów antysemitycznych w Polsce w 2024 roku.

Wzrost liczby incydentów antysemitycznych odnotowany w styczniu, marcu i listopadzie 2024 roku jednoznacznie potwierdza obserwowaną od lat zależność między wydarzeniami geopolitycznymi a intensywnością lokalnych reakcji antysemitycznych. Szczególnym punktem odniesienia pozostaje eskalacja konfliktu izraelsko-palestyńskiego – zarówno zawieszenie broni w styczniu, jak i jego złamanie w marcu, a następnie wzmożone działania wojenne w listopadzie korelują z wyraźnym wzrostem aktów nienawiści wobec społeczności żydowskiej w Polsce. Incydenty te nie są reakcją na konkretne działania polityczne, lecz przejawem **projekcyjnego antysemityzmu**³⁴, w którym aktualne wydarzenia międzynarodowe stają się pretekstem do podsycania lokalnych uprzedzeń, nienawiści i mitów spiskowych.

Szczegółnej analizy wymaga przypadek 28 listopada 2024 roku – dnia, w którym Federacja Rosyjska przeprowadziła jeden z największych od początku wojny ataków rakietowo-dronowych na Ukrainę. Zbiegło się to z największym wzrostem liczby incydentów antysemitycznych w całym miesiącu. Taka koincydencja może wskazywać, że **antysemityzm pełni dziś funkcję wentyla napięć**

34 Projekcyjny antysemityzm to mechanizm psychologiczny i społeczny, polegający na przerzucaniu bez rzeczywistego uzasadnienia negatywnych cech, emocji lub odpowiedzialności za różne problemy na Żydów lub osoby postrzegane jako Żydzi. Funkcjonuje jako forma kozła ofiarnego, w której symboliczni Żydzi są obarczani winą za kryzysy polityczne, ekonomiczne lub społeczne.

społecznych, niekoniecznie związanych z tematem żydowskości. W tym sensie może on funkcjonować jako rodzaj retorycznego „błędnego koła nienawiści”³⁵ – niezależnie od rzeczywistego związku z wydarzeniami Żydzi pozostają łatwym i historycznie zakodowanym celem dla frustracji, lęków i agresji.

Incydent z nocy z 26 na 27 listopada w Biłgoraju, gdzie zbezczeszczono pomnik poświęcony żydowskiej społeczności miasta, ilustruje, jak **symboliczna przemoc** wpisuje się w kontekst międzynarodowy, nadając mu lokalne, bardzo konkretne znaczenie. Użycie symboliki nazistowskiej i odniesień do Strefy Gazy pokazuje, że narracje antysemitki nie tylko nie znikają, lecz także są aktywnie przekształcane i dostosowywane do współczesnych realiów.

Wnioski te potwierdzają, że **antysemitizm – nawet jeśli uruchamiany przez odległe wydarzenia – wymaga krajowej reakcji i odpowiedzialności**. Skuteczne przeciwdziałanie nie może ograniczać się do ścigania poszczególnych incydentów, lecz musi obejmować przeciwdziałanie narracjom, które pod pozorem „komentarza politycznego” normalizują mowę nienawiści, podsycają resentymenty i utrwalają fałszywe wyobrażenia o społeczności żydowskiej jako winnej, wrogiej lub podejrzanej. Antysemitizm nie jest zjawiskiem oderwanym od kontekstu – jest jego odbiciem i właśnie dlatego wymaga systemowej czujności.

35 Błędne koło nienawiści to mechanizm społeczno-psychologiczny, w którym wzajemnie nasilające się negatywne emocje, uprzedzenia i działania wrogości tworzą samonapędzający się cykl. W tym procesie akty nienawiści wywołują reakcje odwetu lub eskalację konfliktów, co prowadzi do dalszej polaryzacji, pogłębiania stereotypów i utrwalania wrogości między grupami społecznymi. Efektem jest trwałe utrzymywanie się i eskalacja negatywnych postaw oraz przemocy, które coraz trudniej przerwać bez świadomej interwencji.

9. Wybory prezydenckie Autorka: Joanna Grabarczyk-Anders

Na podstawie prowadzonego przez nas stałego monitoringu treści antysemickich pojawiających się w przestrzeni cyfrowej – nasilającego się szczególnie w okresach kampanii wyborczych – identyfikujemy wyraźny i powtarzający się **wzorzec instrumentalnego wykorzystywania mowy nienawiści w komunikacji politycznej i społecznej**.

W ramach naszych analiz opracowaliśmy dwa szczegółowe raporty³⁶ dotyczące wykorzystywania treści nienawistnych w trakcie kampanii wyborczych, które dokumentują **rosnącą obecność zarówno w debacie publicznej, jak i w działaniach podejmowanych na platformach mediów społecznościowych dehumanizujących narracji** ze szczególnym uwzględnieniem antysemickich. Materiał źródłowy wskazuje, że przekazy te nie są wyłącznie wynikiem aktywności anonimowych użytkowników internetu, lecz stanowią element przemyślanej strategii politycznej mającej na celu budowanie poparcia określonych aktorów sceny publicznej.

Szczególną uwagę zwraca systematyczne wykorzystywanie motywów antysemickich w kampaniach europoła Grzegorza Brauna, obecnych zarówno w jego publicznych wypowiedziach, jak i w prowokacyjnych oraz performatywnych działaniach medialnych. Strategie te rezonują w mediach i sieciach społecznościowych, przyciągając uwagę wybranych grup wyborców i istotnie zwiększając zasięgi internetowe.

Grzegorz Braun oraz jego środowisko konsekwentnie operuje tymi samymi kalkami językowymi,

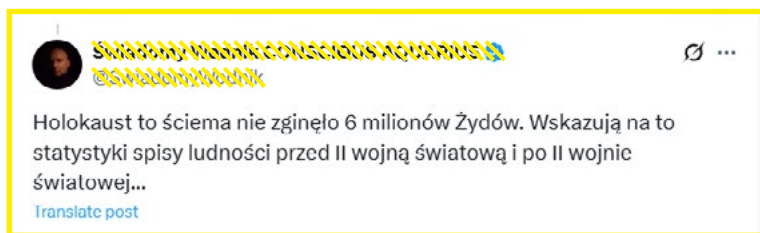
36 J. Grabarczyk-Anders, M. Winiewski, Monitoring nienawistnych treści. Wybory do parlamentu europejskiego 2024, <https://czulent.pl/monitoring-nienawistnych-tresci-podczas-wyborow-do-parlamentu-europejskiego-2024/> (dostęp: 3.06.2025) oraz J. Grabarczyk-Anders, M. Winiewski, Monitoring nienawistnych treści. Wybory parlamentarne 2023, <https://czulent.pl/monitoring-nienawistnych-tresci-podczas-wyborow-parlamentarnych-2023/> (dostęp: 3.06.2025).

odwołującymi się do klasycznego repertuaru treści antysemitycznych, często hermetycznych i trudnych do zrozumienia dla części odbiorców. Mimo to są one powielane i utrwalane w komunikacji internetowej, zwłaszcza na platformach społecznościowych. Ich obecność w debacie publicznej, która stanowi fundamentalny element procesu wyborczego, **przestaje być marginalnym zjawiskiem w obrębie internetu.**

Rycina 16. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 28.05.2025

W analizowanym kontekście antysemityzm pełni funkcję nie tylko wyrazu uprzedzeń, lecz także nośnika szerszych narracji dezinformacyjnych. W szczególności dotyczy to motywów mitów, w których Żydzi są przedstawiani jako rzekomi organizatorzy lub beneficjenci ukrytych mechanizmów władzy, zagrażających suwerenności państwa i bezpieczeństwu obywateli. Takie narracje potęgują poczucie zagrożenia, polaryzują debatę publiczną i podważają zaufanie do demokratycznych instytucji.

Rycina 17. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 21.03.2025

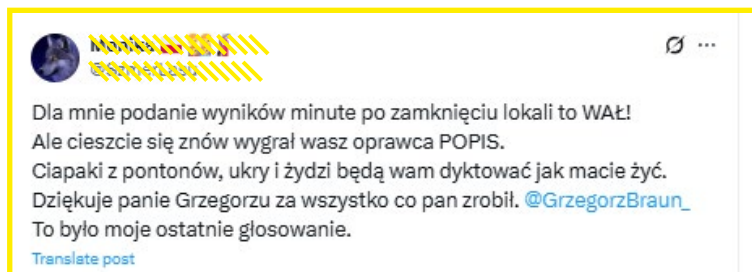
Na podstawie zgromadzonych danych „w ciągu 2 lat (731 dni) zaobserwowano prawie **10 milionów** wzmianek dotyczących Żydów (9 797 261), czyli średnio **13 403 wzmianki dziennie**. Spośród wszystkich wzmianek 39,1% zawierało neutralne odniesienia do ogólnej kategorii Żydów, a 41,5% ogólnej kategorii Izrael/Palestyna. Spośród wszystkich wzmianek **22,8% było negatywnych, a 18% stricte hejterskich/nienawistnych**³⁷.

Rycina 18. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 28.05.2025

37 J. Grabarczyk-Anders, M. Winiewski, Monitoring nienawistnych treści. Wybory do parlamentu europejskiego 2024, <https://czulent.pl/monitoring-nienawistnych-tresci-podczas-wyborow-do-parlamentu-europejskiego-2024/> (dostęp 3.06.2025) oraz J. Grabarczyk-Anders, M. Winiewski, Monitoring nienawistnych treści. Wybory parlamentarne 2023, <https://czulent.pl/monitoring-nienawistnych-tresci-podczas-wyborow-parlamentarnych-2023/> (dostęp 3.06.2025).

Szczególnie niepokojąca jest **integracja antysemitycznych i antyukraińskich treści w spójną ramę dezinformacyjną**, której celem jest wzbudzanie lęków społecznych oraz antagonizmów wobec mniejszości i osób migranckich. Takie przekazy mają potencjał do radykalizacji postaw społecznych, eskalacji napięć międzygrupowych oraz szerzenia przemocy zarówno symbolicznej, jak i fizycznej. Ze względu na ich destabilizujący charakter zwłaszcza w okresach kampanii wyborczych, zjawisko to wymaga pogłębionej analizy oraz adekwatnej reakcji ze strony instytucji publicznych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo informacyjne oraz porządek konstytucyjny.

Rycina 19. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 18.05.2025

10. Podsumowanie

Rok 2024 pokazał, że antysemityzm w Polsce nie zniknął, nie osłabł ani się nie „ucywilizował”. Zmienił tylko formę – **rzadziej widzimy go w postaci fizycznych ataków, częściej za to w postach, komentarzach, memach, naklejkach i wypowiedziach „tylko zadających pytania”**. Przeanalizowano 1493 incydenty. To nie „pojedyncze wybryki”, lecz **masowy, codzienny język nienawiści**, który rozlewa się po sieci i przestrzeni publicznej. Mamy do czynienia z czymś, co Rob Nixon określił jako „przemoc niskiego napięcia”³⁸ – niekoniecznie spektakularną, ale stale obecną i toksyczną.

W 2024 roku szczególnie nasilone były **zorganizowane kampanie znieważające**, charakteryzujące się powtarzalnością treści i masowym powielaniem w postach i komentarzach online. Ich celem jest nasycenie przestrzeni publicznej przekazem, w którym **„Żyd” funkcjonuje jako uniwersalny symbol globalnego spisku, kolonizatora oraz wroga narodowej tożsamości**. Ta dynamika przekształca debatę publiczną w pole walki symbolicznej, gdzie osoby żydowskiego pochodzenia, realne lub przypisywane, stają się kozłami ofiarnymi zbiorowych napięć i społecznych frustracji.

Warto też zwrócić uwagę na **krzyżówki uprzedzeń**: w wielu przypadkach **antysemityzm łączy się z mizoginią** (np. wobec kobiet z widoczną tożsamością żydowską), **antyukraińskością czy homofobią**. Taka mowa nienawiści nie jest już „po prostu antysemicka” – jest intersekcyjna i wpisuje

38 R. Nixon, *Slow Violence and the Environmentalism of the Poor*, Harvard University Press, 2011. W tej książce Nixon wprowadza pojęcie przemocy niskiego napięcia (ang. slow violence), definiując je jako „przemoc, która zachodzi stopniowo i poza zasięgiem wzroku; przemoc opóźnionego zniszczenia, rozproszoną w czasie i przestrzeni, przemoc wyniszczającą, która zazwyczaj nie jest postrzegana jako przemoc”. Choć Nixon koncentruje się głównie na kwestiach środowiskowych, takich jak zmiany klimatyczne, zanieczyszczenia czy wylesianie, jego koncepcja znajduje zastosowanie również w analizie innych form przemocy, które są rozciągnięte w czasie i często niewidoczne na pierwszy rzut oka. Przykładem może być systemowy antysemityzm, który przejawia się w codziennych uprzedzeniach, mowie nienawiści czy zaprzeczaniu Holokaustowi, często maskowany jako krytyka polityki Izraela.

się w szerszy krajobraz ideologicznego hejtu. To właśnie w tych obszarach rośnie ryzyko przemocy fizycznej – bo słowa, jak wiadomo, mają konsekwencje.

Niepokojącym zjawiskiem jest również **zaprzeczanie Holokaustu, które towarzyszy antyizraelskiej propagandzie**. W narracjach tych Holokaust bywa bagatelizowany lub negowany, a jego ofiary przedstawiane jako agresorzy. Tego rodzaju retoryka nie tylko fałszuje historię, lecz także **pogłębia uprzedzenia i nienawiść wobec społeczności żydowskiej**.

Raport Żydowskiego Stowarzyszenia Czulentu nie ogranicza się jedynie do dokumentowania faktów – wydobywa je z cienia, sfery pomijanej przez oficjalne statystyki i społeczną obojętność. Stanowi to fundamentalny wkład w rozumienie skali oraz specyfiki problemu, który często bywa lekceważony lub marginalizowany. Taka szczegółowa, systematyczna analiza jest niezbędnym warunkiem skutecznej polityki „zero tolerancji”. Bez rzetelnej wiedzy o tym, co się dzieje, gdzie i kiedy, nie można prowadzić adekwatnych działań przeciwdziałających zjawisku.

Nie wystarczy prowadzić ogólnej edukacji o tolerancji — nadszedł czas, by uznać, że antysemityzm to zjawisko osadzone w konkretnej historii, napędzane przez specyficzne mechanizmy i wywołujące realne, bolesne konsekwencje. Antysemityzm nie zniknie samodzielnie – jego zwalczanie wymaga odwagi, nieustępliwości oraz głębokiej świadomości. Ta odpowiedzialność spoczywa nie tylko na barkach polityków i instytucji, lecz także nauczycieli, mediów, moderatorów platform cyfrowych oraz każdego z nas. Tylko wspólnym, zdecydowanym działaniem możemy przełamać ten destrukcyjny cykl i zbudować społeczeństwo odporne na nienawiść.

Nie bądź obojętny.

Jeśli doświadczyłeś lub byłeś
świadkiem antysemityzmu –
zgłoś to!

Wejdź na

zglosantysemityzm.pl

lub zadzwoń:

12 400 00 08

**Twoje zgłoszenie
ma znaczenie.**

11. Opis organizacji

Żydowskie Stowarzyszenie Czulent to organizacja rzecznicza działająca na rzecz społeczeństwa opartego na wartościach demokratycznych i poszanowaniu praw człowieka. Przez różnorodne inicjatywy dąży do promowania postaw otwartości ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania antysemityzmowi.

Stawiamy na kompleksowe i innowacyjne podejście do współczesnych wyzwań społecznych. Dążymy do trwałych i systemowych zmian, integrując wsparcie indywidualne, rozwój instytucjonalny, edukację oraz działania rzecznicze.

- **Podejście 360°** – monitorujemy, edukujemy, wspieramy, doradzamy i inicjujemy zmiany legislacyjne.
- **Myślimy systemowo** – integrujemy perspektywy prawne, społeczne i edukacyjne w projektowaniu rozwiązań.
- **Wykorzystujemy nowe technologie** – analizujemy dane, tworzymy innowacyjne narzędzia i wspieramy wdrażanie efektywnych polityk publicznych.

Nasze działania opierają się na zaufaniu, współpracy i budowaniu trwałych partnerstw.

- **Budujemy międzysektorowe sojusze** – współpracujemy z administracją publiczną, uczelniami, organizacjami społecznymi, wymiarem sprawiedliwości oraz organami ścigania.
- **Tworzymy i wspieramy koalicje krajowe i międzynarodowe** – działamy zarówno lokalnie, jak i międzynarodowo, budując partnerstwa na rzecz praw człowieka i przeciwdziałania dyskryminacji.
- **Współpracujemy z ponad 60 partnerami w Polsce i za granicą** – w tym z samorządami, instytucjami publicznymi oraz organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

Antysemityzm to element szerszego zjawiska – przeciwdziałamy mu przez kompleksowe działania. Antysemityzm nie istnieje w próżni – dlatego przeciwdziałamy również innym formom dyskryminacji, dezinformacji oraz ideologiom nienawiści. Działamy dwutorowo: reagujemy na skutki i eliminujemy przyczyny.

Jak to robimy?

- **Edukacja i świadomość** – prowadzimy działania edukacyjne, które zmieniają postawy społeczne i promują równość.
- **Monitorowanie i analiza** – badamy i raportujemy zjawiska związane z nienawiścią, dyskryminacją i dezinformacją, by skutecznie im przeciwdziałać.
- **Rzecznictwo** – wpływamy na tworzenie polityk publicznych, które eliminują przyczyny wykluczenia i przeciwdziałają mowie nienawiści.
- **Koalicje i współpraca** – współdziałamy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi oraz sektorem prywatnym, tworząc sojusze na rzecz równości.
- **Wsparcie osób pokrzywdzonych** – oferujemy pomoc i wsparcie prawne oraz psychologiczną osobom dotkniętym przemocą i dyskryminacją.

Zorientowani na potrzeby – pomagamy osobom i wzmacniamy społeczeństwo obywatelskie.

- **Zapewniamy bezpłatną pomoc prawną** osobom dotkniętym przestępstwami z nienawiści, oferując wsparcie w dochodzeniu swoich praw oraz dostępie do sprawiedliwości.
- **Wspieramy rozwój organizacji mniejszościowych i osób aktywistycznych**, pomagając im w budowaniu ich potencjału, organizowaniu działań oraz wzmocnieniu ich głosu w społecznościach.
- **Aktywizujemy osoby** i wspieramy ich aktywny udział w życiu publicznym, angażując je w projekty społeczne, edukacyjne i obywatelskie.
- **Monitorujemy i raportujemy incydenty antysemityczne** oraz przestępstwa motywowane uprzedzeniami, zbierając dane i publikując raporty, które wspierają działania prewencyjne oraz polityki publiczne dotyczące przeciwdziałania nienawiści.

12. Działania Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent

Strona www.zglosantysemityzm.pl oraz towarzysząca jej infolinia (tel. **12 400 00 08**) to kluczowe narzędzia monitorowania i przeciwdziałania antysemityzmowi w Polsce, prowadzone przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent. Ich celem jest zapewnienie każdej osobie – niezależnie od statusu prawnego, tożsamości czy miejsca zamieszkania – **łatwego, bezpiecznego i anonimowego sposobu zgłaszania incydentów o charakterze antysemickim**.

Zgłoszenia można przysyłać przez prosty formularz dostępny na stronie internetowej lub – w przypadku potrzeby bezpośredniego kontaktu – telefonicznie za pośrednictwem infolinii czynnej w dni robocze. Zgłoszenie nie wymaga podawania danych osobowych. Wszystkie przypadki są następnie analizowane przez ekspertów i klasyfikowane według zweryfikowanej metodologii oraz definicji IHRA, a także przepisów polskiego prawa.

Platforma umożliwia dokumentowanie przypadków przemocy symbolicznej, werbalnej i fizycznej, które często pozostają niezarejestrowane przez instytucje państwowe. To również realne wsparcie dla ofiar i świadków, a także ważne narzędzie rzecznictwa i edukacji społecznej.

13. Opis projektu „Kompleksowa strategia przeciwdziałania antysemickiej mowie nienawiści w przestrzeni publicznej”

Projekt realizowany przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent ma na celu stworzenie i wdrożenie kompleksowej strategii przeciwdziałania antysemickiej mowie nienawiści w przestrzeni publicznej. Inicjatywa ta wynika z potrzeby zwiększenia świadomości na temat szkodliwości mowy nienawiści motywowanej antysemityzmem i zapewnienia efektywnych metod reagowania na takie zachowania.

W ramach realizacji tego trzyletniego projektu Żydowskie Stowarzyszenie Czulent dąży do osiągnięcia kluczowych celów:

- podniesienia świadomości społeczności żydowskiej na temat mowy nienawiści i jej skutków,
- wyposażenia tej społeczności w narzędzia do identyfikacji i zgłaszania mowy nienawiści, w tym tej rozpowszechnianej online oraz tej używanej w celach politycznych,
- stworzenia i wdrożenia mechanizmów wsparcia dla osób zgłaszających mowę nienawiści, która wypełnia znamiona przestępstwa z nienawiści,
- podejmowania działań rzeczniczych, by skuteczniej reagować na przypadki mowy nienawiści,
- budowania sojuszy wspierających przeciwdziałanie antysemityzmowi zarówno w przestrzeni internetowej, jak i poza nią,
- zwiększenia świadomości wśród decydentów politycznych i lokalnych władz na temat zagrożeń wynikających z mowy nienawiści.

Strategia projektu skupia się na trzech głównych filarach działania:

- pomocy prawnej – zapewnieniu profesjonalnego wsparcia prawnego na każdym etapie postępowania karnego, od zgłoszenia przestępstwa po proces sądowy, by minimalizować błędy proceduralne i wspierać ofiary,
- litygacji strategicznej i działaniach edukacyjnych – działaniach edukacyjnych, organizacji konferencji, seminariów, warsztatów oraz promocji dobrych praktyk związanych z postępowaniem dotyczącym przestępstw z nienawiści,
- rzecznictwie i współpracy – działaniach rzeczniczych skierowanych do aktorów politycznych, władz lokalnych i społeczności żydowskiej, a także tworzeniu platformy wymiany doświadczeń z organizacjami pozarządowymi i przedstawicielami zawodów prawniczych.

Projekt ten ma za zadanie nie tylko zwalczanie antysemityzmu, lecz także budowanie bardziej zjednoczonej, uświadomionej i bezpiecznej społeczności, gotowej do skutecznego przeciwdziałania mowie nienawiści.

Projekt sfinansowany został ze środków Fundacji „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” (EVZ).

14. Biogramy

Anna Chipczyńska – działaczka polskiej społeczności żydowskiej. Członkini Zarządu Stowarzyszenia Żydowskiego Czulent od 2024 roku, przewodnicząca Zarządu Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie w latach 2014–2018, członkini Rady Konsultacyjnej do spraw Odporności na Dezinformację Międzynarodową przy MSZ. Odznaczona medalem honorowym „Powstanie w Getcie Warszawskim” za zasługi na rzecz pojednania między Polakami i Żydami oraz zaangażowanie w zwalczanie antysemityzmu. Absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego, Central European University oraz BPP Law School w Londynie, stypendystka na Uniwersytecie w Tel Awiwie w latach 2003–2004. W przeszłości związana zawodowo także ze Światowym Kongresem Żydów oraz Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE.

Joanna Grabarczyk-Anders – aktywistka społeczna z piętnastoletnim doświadczeniem w obszarze mowy nienawiści, przestępstw motywowanych uprzedzeniami oraz bezpieczeństwa w sieci. Współtwórczyni kampanii Hejtstop. Ekspertka współpracująca z Żydowskim Stowarzyszeniem Czulent. Członkini Zespołu do spraw przeciwdziałania mowie nienawiści i przestępstwom motywowanym uprzedzeniami przy Prokuratorze Generalnym. Jej ekspertyza obejmuje prowadzenie badań, analiz oraz sporządzanie raportów dotyczących skali incydentów motywowanych nienawiścią, stosowania treści nienawistnych w kampaniach wyborczych, usuwania nielegalnych treści przez serwisy IT oraz zjawisk dezinformacji w mediach społecznościowych. Specjalizuje się również w zagadnieniach dotyczących underreportingu w organizacjach mniejszościowych. Jako wykwalifikowana trenerka w dziedzinie bezpieczeństwa w sieci, mowy nienawiści oraz przestępstw z motywacji uprzedzeń prowadzi szkolenia dla różnych grup zawodowych, w tym dla policji, adwokatów, administratorów treści oraz organizacji mniejszościowych. Jej obszarem zainteresowań jest również odpowiedzialność administratorów sieci za treści, zabezpieczanie i gromadzenie materiału dowodowego oraz ustalanie tożsamości sprawców przestępstw.

Piotr Kwapisiewicz – działacz społeczny, od ponad 17 lat zajmuje się rzecznictwem, partycypacją społeczną oraz przeciwdziałaniem antysemityzmowi, mowie nienawiści, przestępstwom z nienawiści i innym formom dyskryminacji. Stypendysta Minorities Fellowship, programu Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Praw Człowieka (OHCHR/UN). Absolwent Szkoły Liderów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Jako ekspert w obszarze przestępstw z nienawiści i mowy nienawiści, antysemityzmu współpracował z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR/OSCE), European Judicial Training Network. W ramach współpracy z instytucjami europejskimi i policją prowadzi szkolenia w obszarze roli współpracy wielostronnej z perspektywy zarządzania bezpieczeństwem. Działa na rzecz zwiększenia partycypacji mniejszości, szkoląc i inicjując koalicje, partnerstwa, współpracę organizacji mniejszości narodowych, etnicznych, religijnych z administracją samorządową i rządową. W latach 2016–2021 członek Zespołu interdyscyplinarnego do spraw współpracy na rzecz realizacji programu „Otwarty Kraków”. Autor raportów dotyczących włączania mniejszości w procesy decyzyjne, analiz dotyczących organizacji mniejszościowych oraz programów szkoleniowych z rzecznictwa i partycypacji dla aktywistów i aktywistek organizacji mniejszości narodowych i etnicznych. Obecnie pełni funkcję prezesa zarządu Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent, żydowskiej organizacji rzeczniczej.

Anna Makówka-Kwapisiewicz – historyczka, działaczka społeczna, ekspertka z dziedziny zaangażowania społecznego i ochrony praw człowieka. Od 2016 do 2025 roku współpracowała z National Democratic Institute for International Affairs jako program manager, realizując projekty mające na celu wzmocnienie organizacji politycznych i obywatelskich oraz promowanie uczestnictwa obywateli, przejrzystości rządów i odpowiedzialności. Ekspertka z doświadczeniem w rzecznictwie, promowaniu tolerancji i kształtowaniu postaw otwartości wobec mniejszości ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania antysemityzmowi, w tym dyskryminacji krzyżowej. W swojej działalności międzynarodowej współpracowała m.in. z Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), European Liberal Forum (ELF), European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), Rzecznikiem Praw Obywatelskich, Friedrich-Naumann-Stiftung, International Council of Jewish Women (ICJW), American Jewish Committee (AJC).

Anna Zielińska – ekspertka do spraw tolerancji i niedyskryminacji. Członkini zarządu Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent, zajmującego się przestępstwami z nienawiści, mową nienawiści, antysemityzmem i rzecznictwem. Członkini Komitetu Sterującego Sieci ENCATE i Komitetu Wykonawczego

Międzynarodowej Rady Kobiet Żydowskich (ICJW). Członkini rady doradczej Centrum Zwalczania Antysemityzmu i Nietolerancji w Belgradzie. Pełniła funkcję doradcy do spraw zwalczania antysemityzmu w OBWE/ODIHR oraz doradcy do spraw zwalczania antysemityzmu w Gminie Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie. Ukończyła studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim i Cambridge British Law School, studia podyplomowe z polityki i historii Bliskiego Wschodu na Uniwersytecie w Tel Awiwie. Jej działalność rzecznicza rozpoczęła się od stypendium w biurze American Jewish Committee DC i kierowania dwiema konferencjami na temat Bliskiego Wschodu zorganizowanymi w Polsce dla AIPAC. Jest autorką publikacji na temat prawa międzynarodowego oraz tolerancji i niedyskryminacji.

15. Bibliografia

- Badanie charakteru i skali niezgłaszanych przestępstw z nienawiści wobec członków wybranych społeczności w Polsce. Raport z badania, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE, 2018.
- Zrozumienie antysemitzkich przestępstw z nienawiści i zapewnienie bezpieczeństwa społecznościom żydowskim. Praktyczny przewodnik, OBWE/ODIHR, 2018.
- P. Kwapisiewicz, A. Zielińska, Definicja antysemityzmu Międzynarodowego Sojuszu na rzecz Pamięci o Holokauście. Opracowanie, Żydowskie Stowarzyszenie Czulent, 2021.
- A. Zawadzka, Time and Field of Vision: Beginnings of a Comparative Perspective to Anti-Zionism in 1967–1968 and 2023–2024, Adeptus nr 21/2024.
- J. Butler, Excitable Speech: A Politics of the Performative, Psychology Press, 1997.
- Tweets That Chill: Analyzing Online Violence Against Women in Politics, National Democratic Institute (NDI), 2019.
- History under attack: Holocaust denial and distortion on social media, UNESCO United Nations, 2022.
- J. Grabarczyk-Anders, M. Winiewski, Monitoring nienawistnych treści. Wybory do parlamentu europejskiego 2024, Żydowskie Stowarzyszenie Czulent, 2024.

- J. Grabarczyk-Anders, M. Winiewski, Monitoring nienawistnych treści. Wybory parlamentarne 2023, Żydowskie Stowarzyszenie Czulent, 2024.
- R. Nixon, Slow Violence and the Environmentalism of the Poor, Harvard University Press, 2011.

16. Spis wykresów

- Wykres 1. Procentowy i liczbowy udział incydentów ze względu na miejsce wystąpienia.
- Wykres 2. Porównanie liczby incydentów online i offline w latach 2022–2024.
- Wykres 3. Kategorie incydentów na tle antysemickim w 2024 roku.
- Wykres 4. Liczba incydentów według kwalifikacji prawnej.
- Wykres 5. Liczba incydentów antysemickich w Polsce w 2024 roku.

17. Spis Tabel

- Tabela 1. Kategorie incydentów nadawane przez osoby zgłaszające już na etapie korzystania z platformy, stanowiące podstawę pierwszego podziału incydentów.
- Tabela 2. Przepisy naruszone w incydentach antysemickich zgłoszonych w 2024 roku.
- Tabela 3. Procentowy udział różnych typów antysemityzmu w zgłoszonych incydentach w 2024 roku.
- Tabela 4. Rozkład miejscowy zgłoszonych incydentów offline na województwa.

18. Spis rycin

- Rycina 1. Post z mediów społecznościowych z mitami spiskowymi będące przykładem antysemityzmu nowoczesnego. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 24.04.2024
- Rycina 2. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 12.03.2024
- Rycina 3. Przykład antysemickiej groźby online. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 31.12.2024
- Rycina 4. Zniszczona tablica upamiętniająca getto w Gdańsku. czytelnik/raport.trojmiasto.pl
- Rycina 5. Naklejka na słupie. Nadesłane na zglosantysemityzm.pl
- Rycina 6. Graffiti przy garażu. Nadesłane na zglosantysemityzm.pl
- Rycina 7. Naklejka na znaku drogowym. Nadesłane na zglosantysemityzm.pl
- Rycina 8. Ogrodzenie jednego z budynków uniwersyteckich. Zdjęcie opublikowane na platformie Facebook na koncie GWŻ w Krakowie. Zrzut ekranu z 16.10.2024
- Rycina 9. Przykład skrajnie antysemickiej mowy nienawiści opierającej się na dehumanizacji i stereotypach. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 15.12.2024
- Rycina 10. Przykład tzw. antysemityzmu stadionowego w postaci napisu umieszczonego na bluzie dostępnej w sprzedaży internetowej. Zrzut ekranu z 1.12.2024
- Rycina 11. Przykład tzw. antysemityzmu stadionowego w postaci graffiti.
- Rycina 12. Przykład seksistowskiej i antysemickiej agresji skierowanej wobec Agnieszki Holland, która podobnie jak w poprzednim roku stała się celem intensywnej kampanii nienawiści. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 4.11.2024
- Rycina 13. Przykład mowy nienawiści o charakterze intersekcjonalnym, ujawnionej w przestrzeni cyfrowej. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 12.01.2024
- Rycina 14. Komentarz opublikowany na platformie Facebook, zrzut ekranu z 8.02.2024
- Rycina 15. Komentarz opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 3.10.2024
- Rycina 16. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 28.05.2025
- Rycina 17. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 21.03.2025
- Rycina 18. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 28.05.2025
- Rycina 19. Post opublikowany na platformie X, zrzut ekranu z 18.05.2025

stowarzyszenie
żydowskie
czulent

zglosantysemityzm.pl

tel.: 12 400 00 08